

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

03

MAYIS - HAZİRAN 2022

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

AFİDENUR ÇALIŞ

AHMET ERGİN

AHMET YETİK

ANDREY PLATONOV

AYŞEGÜL GENÇ

AYŞEGÜL GÜL

AZAD CEYLAN

EZGİ DALAN

İREM TOPUZ

KEVSER ÖZDAMAR

LEVENT BERKAY

MEHMET EMİN ÜNAL

MUAZZEZ ELİF TORUN

SÜLEYMAN ÇINAR

SÜMEYYE ERGİNTÜRK

YAKUPHAN GÜLEÇ

03

MAYIS - HAZİRAN 2022

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

SAYI 03

MAYIS - HAZİRAN 2022

İmtiyaz Sahibi

Okur

Genel Yayın Yönetmeni

Yakuphan Güleç

Yayın Kurulu

Süleyman Çınar

Ahmet Yetik

Mizanpaj ve Tasarım

Ahmet Yetik

Kapak Görseli

Claude Monet

An Orchard in Spring, 1886

İletişim

oykumenedebiyat@gmail.com

Sosyal Medya

[@oykumenedebiyat](https://twitter.com/oykumenedebiyat)

[@oykumenedebiyat](https://www.instagram.com/oykumenedebiyat)

[@oykumenedebiyat](https://www.facebook.com/oykumenedebiyat)

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
İki ayda bir yayımlanır.

Kapı Eşiklerinde Kendi Hikâyemizi Bulacağız Belki

Çocukluğumun hatırimda bıraktığı güzelliklerden biri de vagon koridorlarında koşturduğum anlardı. O çağlarımın kayda değer bir dilimini kapsayan tren yolculuklarında katarı bir uçtan bir uca dolaşır, her vagonda açılan kapının ardında ayrı bir hikâye ya da kendi hikâyemin bir parçasını arardım belki de. Belli bir yaşa geldiğimde vagonlar arasında aradığım hikâyeyi uzaklarda aramaya başladım. Dağların eteklerine kurulan küçük kasabalardan haber getiren cılız ışıkları bir hikâye ilhamı kabul edip, küçük hikâyeler yazmaya başladım kendimce.

Tren penceresinden bakıp hikâyemi uzaktaki cılız ışıklarda aradığım gibi, hikâyesine ulaşmak isteyen her insan da zaman denen pencerede bir ilham, bir hakikat ışığı arar kendine. Kendimizi bulmak, tamamlamak için bazen kara bir katarın sırtında yolculuğa çıkarız, bazen bilmediğimiz diyarlara misafir oluruz. Bazen de bir kuş gibi konarız birbirimizin kaderine. Bazılarımız kalemle kâğıdı buluşturmakta arar hikâyesini, bazılarımız da o buluşmadan dökülenlerin satır aralarında. “Öykü, bilinmeyen bir evin bir an aralanıp kapanan kapısıdır.” diyor İrene Nevirosky. Belki de o bir an aralanıp kapanan kapıların eşiklerindedir hikâyemiz, kim bilir?

Hikâye niçin yazılır ya da okunur, bilemem. Herkesin kendine göre bir cevabı vardır elbet. Güray Süngü bir dersinde şöyle demişti bu hususta; “Biz hikâye yazarlar, niçin hikâye yazarız? En temelde hâlden anlamak için. Karşınızdakinin hâlini derinden hissetmek için.” Ben şuraya bağlıyorum bunu: Başkalarının hâlinden anlayan insan kendi halinden de anlar zamanla. Kendi hikâyesini, hakikatini anlar. Mehmet Kaplan’ın deyimiyle, “Dikkatini kendi ‘ben’inden çok başkalarına yönelten hikâyeci, insanı anlamaya çalışan psikolog, sosyolog veya filozofa yaklaşıp. Öyle sanıyorum ki hikâyeci, insanı ilim adamlarından daha iyi anlar. Çünkü onun konusu genel olarak insan değil özel olarak insandır, yani şahsiyettir.”

Her ay olduğu gibi yine heyecan var gönlümüzde, içimiz kıpır kıpır. Satır aralarında kendi hikâyeyinize rastlamanızı umduğumuz bir sayıyla karşınızdayız yine. Rus yazar Platonov’dan bir çeviri öykümüz var bu sayımızda. Sekiz öykümüz, bir masalımız, biri çocuk edebiyatına ait olmak üzere dört tahlil metnimiz, Ayşegül Genç söyleşimizle; Öykümen Kütüphanesi, Öykümen Sözlük, Öykünün Resmi, Üç Bakışta Bir Kitap, Öykü Dünyasındaki Yarışmalar ve Ödüller bölümlerimizle karşınızdayız.

Keyifli okumalar dileriz.

Süleyman Çınar

İÇİNDEKİLER

4

KEYSER ÖZDAMAR

RUHUNU
ÖLDÜREN
ADAM

11

AHMET ERGİN

BİM'E
YAKIN
OLSUN

15

ANDREY PLATONOV

ÇEVİRİ: SİLA ERSOY

BİLİNMEYEN
ÇİÇEK

19

SÜMEYYE ERGİNTÜRK

BEKLEYİŞ

22

YAKUPHAN GÜLEÇ

RECEP ÇELİK'İN
HEYBEMDE LALE
VAR KİTABINA DAİR

25

AZAD CEYLAN

MAĞARA

33

EZGİ DALAN

MÜCELLA

37

MUAZZEZ ELİF TORUN

BARKÊŞ

40

MEHMET EMİN ÜNAL

ARAFTA KALANLAR
İÇİN BİR ESER:
EŞİKTE

43

İREM TOPUZ

KARANLIK

46

LEVENT BERKAY

BİRİKTİRENLER

50

SÜLEYMAN ÇINAR

BİZİ GÜZEL KILAN;
FARKLILIKLARIMIZ

54

AHMET YETİK

AYŞEGÜL GENÇ
İLE SÖYLEŞİ

57

AFİDE NUR ÇALIŞ

ARAMIZDAKİ
ŞEY

59

ÜÇ BAKIŞTA BİR
KİTAP

65

ÖYKÜMEN
KÜTÜPHANE

68

ÖYKÜ DÜNYASINDAKİ
YARIŞMALAR VE
ÖDÜLLER

71

ÖYKÜMEN
SÖZLÜK

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

RUHUNU ÖLDÜREN ADAM

KEVSER ÖZDAMAR

Bir günün sonunda yine yorgun güneş uykuya hazırlanıyor ve gökyüzü, siyah perdesini indirmek için minareden bir ses bekliyordu ben, parmaklarımı birer birer direksiyona vurup hiç bilmediğim bir şarkının ritmini tutturdurken. Maksat vakit öldürmekti ufacık hesaplarla bile olsa. Vakti öldürmek... Bir gülerim ki bu söze, sanki çok vaktim var da bol keseden saçıyorum oraya buraya. Gün gelince pişman olacağımı da biliyorum ama... Neyse. Konuyu değiştirme vakti. Bilirsiniz, bir düşünce zihni kuşattı mı çepeçevre, çözümü aramaya hatta bir anlığına aklının ucundan geçirmeye üşenen bizlerin en sıradan ve en ucuz yöntemidir bu; hızla kendine bir acil çıkış kapısı hazırlamak, geri sayım 3, 2, 1, lütfen bekleyin ve atlayış...

Ellerim radyoyu açtı kendi kendine. Eski bir hesap makinesi gibi soluk renklerle “888...” yazan ekranın son 3 hanesi değişti, soluk yeşil bir 96.7 belirdi ancak “9”un en solundaki dikey çizgi diğerlerinden daha da soluk yeşildi. Yine de bu sayının “9” olduğunu anlamak pek de güç değildi: TRT Nağme. İşte bu, esashi bir gülümseme yerleştirdi yüzüme.

*“Al goncayı deremedim
Yar yüksekte eremedim”*

Arkadan gelen korna sesini duymasaydım önümdeki, bir metrenin üçte biri kadar ilerleyen arabayı takip edemez, bu sırada burnunu bizim şeride girdirmeye çalışan soldakinin de ümidini kesemezdim. Ah tabi bir de birkaç saniye süren bu yolculuğumun

ardından karşımdaki arabanın arka camında sıralı dört kırmızı çok bilmiş lambayla karşılaşmazdım. Aslında haksızlık ettiğimi de biliyorum o lambalara. Geride hiçbir saniyeyi boş geçirmeye tahammülü olmayan bir şoför, çareyi kornadan elini kaldırmamakta buluyor, ben de ona olan nefretimi karşıdaki zavallı dört kırmızı lambadan çıkarıyordum. Onlar sadece yaratılışları gereği kendilerine verilen işi yapıyorlardı ki bu halleriyle benden de üstün bir konumda oluyorlardı. Ne yaparsınız, trafikte göz gözü görmez işte.

*“Gönül penceresinden ansızın bakıp
geçtin
Bir yangının külünü yeniden yakıp
geçtin”*

Acaba hangi meşguliyetin beni çekip almasını bekliyordum? Neden bazı gerçekleri hep geriye, zihnimin merdiven altlarına hapsediyordum, tel çekiyordum önlerine? Hoş, çektiğim dikenli tellerle elimi yüzümü parçalamam da cabasıydı ya, neyse.

Yine geriden gelen korna sesi, yine bir metrenin üçte biri kadar ilerleyiş, yine çok bilmiş dört kırmızı lamba...

Halbuki bu kargaşaların hiçbiri aklımdaki soru işaretini bastıramayacaktı. Hatta bu çözümsüz boşluğun kenarından kıyısından esen her düşünceyle zihnimdeki kıvılcım daha da alevlenecek, başım nihayet bir yangın yerine dönecek, dumanlar gözlerimi perdeleyecekti. Nitekim öyle de oluyordu; gözlerim bir camın

yağmur vurmayan yüzü gibi buğulanıyor, kararıyor; önümde uzayan trafik ve dört kırmızı çok bilmiş lambanın parlaklığı yavaş yavaş siliniyordu. Bu gidişat da korktuğum ânın geldiğini kanıtlıyordu; şimdi gözlerimin önünde canlanan sahne, birkaç saat önce yaptığım katliamdan başkası olmayacaktı.

Katliam deyince de epey kötü bir şey gibi duruyordu, gerçi bir canın ölümü, bir dünyanın ölümü demekti o halde ben tüm dünyayı öldürmüş kadar suçlu muydum? Hayır canım o kadar da gaddarlık etmemeliydim şimdi kendime. Altı üstü ruhumu öldürmüştüm o kadar. O da zamansız, ansızın gelip karşımda dikilmeseydi şekilsiz şemalsiz, suratsız, ne olduğu belirsiz bir vaziyette. Şaka değildi, rüya değildi, kendime böyle olduğunu saatlerdir telkin etsem de: Ruhum ansızın kapıdan girivermişti ışıklar içinde, gerçi ışığın ta kendisi bile olabilirdi. Şu karşımdaki dört kırmızı çok bilmiş lamba yok mu, ruhumu görse hepsi de kendini kara delik zannederdi vesselâm. Hâl böyle olunca cismi neye benzer onu da saklıyordu işte ışığı, yüzü gözü birbirine karışmıştı, belki yüzü bile yoktu da ben ışığın sınırlarını aklımda bir bulmaca gibi birleştirip tahmin etmiştim simasının hatlarını. Boylu posluydu sonra, iri yarıydı bir cellat gibi ama korkunç da değildi, hoş, hayatımda cellat da görmemişimdir, bir celladın boylu poslu iri yarı olduğunu şu an uydurmuş

olabilirim. Doğru ya, bir tek ellerini tam anlamıyla seçebilmişim, kapı kolunu tutan elini daha doğrusu, herhalde ellerimden beş tane yan yana gelse bile o kadar büyük bir el olmazdı. Hayır hayır, tüm eksik parçalar şimdi tamamlanıyordu zihnimde, o heybetine rağmen sanki tutsam daha doğrusu tutmak için elimi uzatsam o ürkünçlüğü bir anda sönecek ve elimi bırakmayıp peşim sıra sürüklenecek gibi bir his bırakıyordu üzerimde. Hatta elini bana doğru uzatmıştı yanlış hatırlamıyorsam, evet evet ellerinin ikisini birden bana uzatırken ruhum olduğunu da o an itiraf etmişti. Ben de korkup etrafımda o sıra kavrayabildiğim tek kesici alet olan kalemimi saplamıştım boynuna. Tahminen boynu civarı yani yoksa şekilsiz şemalsiz dedim ya, yüzü gövdesi birbirine karışmış, belki de kalbine saplamışındır belki de omzuna. Ama bir dirençle de karşılaşmadığıma göre kemik yahut başka sert bir yapıya denk gelmemiş olmalıydım, hatta biraz daha zorlasam kalem arkadan çıkacak gibi hissediyordum. Herhalde o sebeple kalemi kavrayan elimi serbest bırakıp koşarak kaçmıştım odadan. Ne bir kan lekesi vardı elimde ne bir ses duyulmuştu kapıdan bir adım öteye. Beş on dakika koridorlarda gezmiş, sonra merakıma yenik düşüp odama dönmüş, heyecan dolu gözlerimi kısarak kapıyı aralamıştım ancak hiçbir şey görememişim. Hiçbir şey diyorsam o ikisini kastediyorum yani ne ruhumu ne de ona sapladığım kalemi. Geri kalan

yağmur vurmayan yüzü gibi buğulanıyor, kararıyor; önümde uzayan trafik ve dört kırmızı çok bilmiş lambanın parlaklığı yavaş yavaş siliniyordu. Bu gidişat da korktuğum ânın geldiğini kanıtlıyordu; şimdi gözlerimin önünde canlanan sahne, birkaç saat önce yaptığım katliamdan başkası olmayacaktı.

Katliam deyince de epey kötü bir şey gibi duruyordu, gerçi bir canın ölümü, bir dünyanın ölümü demekti o halde ben tüm dünyayı öldürmüş kadar suçlu muydum? Hayır canım o kadar da gaddarlık etmemeliydim şimdi kendime. Altı üstü ruhumu öldürmüştüm o kadar. O da zamansız, ansızın gelip karşımda dikilmeseydi şekilsiz şemalsiz, suratsız, ne olduğu belirsiz bir vaziyette. Şaka değildi, rüya değildi, kendime böyle olduğunu saatlerdir telkin etsem de: Ruhum ansızın kapıdan girivermişti ışıklar içinde, gerçi ışığın ta kendisi bile olabilirdi. Şu karşımdaki dört kırmızı çok bilmiş lamba yok mu, ruhumu görse hepsi de kendini kara delik zannederdi vesselâm. Hâl böyle olunca cismi neye benzer onu da saklıyordu işte ışığı, yüzü gözü birbirine karışmıştı, belki yüzü bile yoktu da ben ışığın sınırlarını aklımda bir bulmaca gibi birleştirip tahmin etmiştim simasının hatlarını. Boylu posluydu sonra, iri yarıydı bir cellat gibi ama korkunç da değildi, hoş, hayatımda cellat da görmemişimdir, bir celladın boylu poslu iri yarı olduğunu şu an uydurmuş

olabilirim. Doğru ya, bir tek ellerini tam anlamıyla seçebilmişim, kapı kolunu tutan elini daha doğrusu, herhalde ellerimden beş tane yan yana gelse bile o kadar büyük bir el olmazdı. Hayır hayır, tüm eksik parçalar şimdi tamamlanıyordu zihnimde, o heybetine rağmen sanki tutsam daha doğrusu tutmak için elimi uzatsam o ürkünçlüğü bir anda sönecek ve elimi bırakmayıp peşim sıra sürüklenecek gibi bir his bırakıyordu üzerimde. Hatta elini bana doğru uzatmıştı yanlış hatırlamıyorsam, evet evet ellerinin ikisini birden bana uzatırken ruhum olduğunu da o an itiraf etmişti. Ben de korkup etrafımda o sıra kavrayabildiğim tek kesici alet olan kalemimi saplamıştım boynuna. Tahminen boynu civarı yani yoksa şekilsiz şemalsiz dedim ya, yüzü gövdesi birbirine karışmış, belki de kalbine saplamışındır belki de omzuna. Ama bir dirençle de karşılaşmadığıma göre kemik yahut başka sert bir yapıya denk gelmemiş olmalıydım, hatta biraz daha zorlasam kalem arkadan çıkacak gibi hissediyordum. Herhalde o sebeple kalemi kavrayan elimi serbest bırakıp koşarak kaçmıştım odadan. Ne bir kan lekesi vardı elimde ne bir ses duyulmuştu kapıdan bir adım öteye. Beş on dakika koridorlarda gezmiş, sonra merakıma yenik düşüp odama dönmüş, heyecan dolu gözlerimi kısarak kapıyı aralamıştım ancak hiçbir şey görememişim. Hiçbir şey diyorsam o ikisini kastediyorum yani ne ruhumu ne de ona sapladığım kalemi. Geri kalan

her şey zamanın alışılmış süregelişiydi, ben de bu düzene ayak uydurmakta gecikmemiştim.

Ne var ki şimdi hatırlamasam aynı düzende yaşayıp gitmekteydim.

“Kalbinde yer etmiş belli ki dünler

Ne olur üzülme geçer bu günler”

Gözlerim tekrar açıldı radyodan kulağıma nağmeler çarpınca. Geride kornalar, hakaretlere karışmış vaziyette yükseliyor, nağmelerin arasında bir radyo paraziti gibi geziniyordu. Önümdeki arabanın bu defa bir metrenin üçte ikisi kadar bir mesafe ilerlemiş olduğunu görünce bu hengâmenin sebebini anladım. Sessizce arabayı takip edip dört kırmızı çok bilmiş lambaya göz kırptım, az önce burnunu bizim şeride girdirmeye çalışan arabayı aramak üzere etrafı gözlerimle şöyle bir taradım ancak yok olmuştu araba, trafiğin sol şeritte daha hızlı aktığını böylece anladım.

İşte hatırlamıştım ancak ne değişmişti sıradan hayatımda? Aynı trafik, aynı yorgunluk, aynı akşam, aynı düzen. Tek fark zihnimde, tek fark kalbimde, tek fark vicdan denen illetteydi yine. Anlatmak istiyordum birilerine, aklanmak istiyordum dillerde ancak ne fayda! Yalnızlık da bir set çekmişti ya önüme, her çarptığımda aklım başıma gelsin diye. Aklımın da başıma gelmek gibi bir niyette olmadığına kani olalı az zaman geçmemişti bir de. İçim içime sığmıyordu işte yine. Başım denen itfaiye el vurmamış yangın yeri harlanıyor, alevleri ağzımdan

fışkırmaya çalışıyor, beni de kendisiyle beraber yakmayı arzuluyordu. Aniden değişen bu halime ilk destek ellerimden geldi; el frenini çekti sağdaki, soldaki de kapıyı açtı. Ayaklarımdan gelecek ikinci destek gecikmedi, yolun ortasına attılar beni el birliğiyle, sonra da bıraktılar beni kendi halime. Etrafıma bakındım, nereye gitsem en az dikkati çekerim diye hesapladım sonra hepsinden vazgeçip gözüme kestirdiğim ilk arabanın yanına vardım; boyaları çatlamış, tekerlekleri solmuş ve kirlere bulanmış bordo bir Renault sedan, 1998 model.

İşin doğrusu ne yaptığımı ben de bilmiyordum ancak bir cesaretle şoförün camına vururken bulmuştum kendimi. Şoför şaşırmamış, aksine yanına oturmamı işaret ediyordu. Yaşadığım anın gerçekliğini sorgulatıyordu bana bu manzara ama nihayetinde oturup meseleyi, hiç tanımadığım bu insana açmanın beni rahatsız etmediğini fark etmiş, böylece susmamış, abartmış, ruhumu öldürürken yapmadıklarımı da en az yaptıklarımı anlatır gibi bir ciddiyetle anlatmıştım. Şoför aynı sakinlikle beni dinliyordu, hatta bir an için belki de konuşmadığını düşünmüş ancak susturamamıştım yine de kendimi. Belki bu da dilimden gelen, aniden değişen halime üçüncü destektir. Bunun üzerine fazla kafa yormadım çünkü beklediğim daha büyük bir şey vardı; karşımdaki ağızdan sunulacak bir çift sözdü, bir anahtardı. Şoför de bunu

anlamış olmalıydı, başından beri biliyor bile olabilirdi gerçi. Çok da etkileyici olmayan bir ses tonuyla konuşmaya başladı, anlattı, anlattı, uzun uzun anlattı, yutkundu bir daha anlattı, boğazını kuru iki öksürükle temizledi bir daha anlattı, trafik biraz ilerleyince o da biraz ilerledi arabasıyla, sonra durup tekrar anlattı. O da öldürmüştü ruhunu tesadüf o ya, daha doğrusu öldürmeye teşebbüs sayılırdı onunki. Bıçağı sapladıktan sonra yanlış bir şey yaptığını fark edip hemen geri çekmişti elini, ne yapsam etsem derken ambulansı aramıştı da erken müdahale ile kurtulmuştu ruhcağız. Bıçak demişken o da mutfakta rastlamıştı ruhuna, şimdi düşününce ben bir ofis odasında nasıl öldürebilmişim ruhumu? Kalemle öldürmek zor iş olmalıydı, nasıl başarmıştım ona da ayrı hayret ediyordum doğrusu. Yanımdaki adama kıyasla daha şanslı bir anımda ruhuma denk gelmekle birlikte daha şanssız bir sonuca sürüklemiştim kendimi, nasıl bir gaffet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunmuştum ruhuma karşı, vicdanım daha da coştı, ağlamak istedim ancak ilkokul sıralarında çiçek gibi oturan bir çocuktan farksızdım, kımıldayamadım bile. Sonra biraz daha anlattı şoför, başka bir arkadaşı varmış, kimseye anlatmamalıymışım ama, o arkadaşına söylemiş o da ruhunu bıçakladığını mutfakta, o arkadaşı da ruhuyla karşılaşmış tesadüf o ya. Odasında, uyumak üzereyken, ruhunu görünce

paniklemiş, etrafında kesici delici bir şeyler aramış ancak yanlış yaptığını daha o an anlamış ve ruhundan özür dilemekte karar kılmış. Üstüne bir de karşılıklı oturup dertleşmişler, birer çay içmişler, ruhunu uğurlamış kapıdan, sonra rahat rahat uyumuş tabi. O arkadaşın da bir arkadaşı varmış ayrıca, o arkadaş da arkadaşına anlatmış ruhuyla karşılaştığını odasında, o arkadaşın arkadaşı da ruhuyla karşılaşmış tesadüf o ya. O da bir kahvehanede arkadaşlarıyla oturuyormuş, o sıra ruhu çıkıp gelmiş, korkmuş ruhunu görünce garibim ancak arkadaşlarına belli etmemiş ahvalini. Dışarı çağırmış ruhunu kaşla göz arasında, konuşup sohbet etmişler sonra, çok sevmiş ruhunu, arkadaşlarıyla da tanıştırmak istemiş, birer de çay içmek istemiş ama ruhu tok gözlüymüş, kabul etmemiş, uğurlamış o da ruhunu. O arkadaşın arkadaşının da bir arkadaşı varmış ayrıca, o arkadaşın arkadaşı da arkadaşına anlatmış ruhuyla karşılaştığını şehrin ortasında, o arkadaşın arkadaşının arkadaşı da ruhuyla karşılaşmış tesadüf o ya. Bahçesinde bir gül ağacının altında oturuyormuş ruhunu gördüğü vakit, korkmamış, hatta elini uzatmış, ruhu da ona elini uzatmış, el ele tutuşmuşlar, sohbet muhabbet etmişler, birer çay içmişler, yok onlar çay içmemişti bahçede çay yoktu çünkü, ruhuna ağaçtan bir gül koparıp vermiş ama dikenlerini uzatmamış tabi, çiçeğini,

yaprağını uzatmış, öylece ruhunu uğurlamış. Onun da arkadaşı var mıymış onu anlayamadım veya hatırlayamadım bir daha.

Saatler geçti, belki dakikalar, belki de günler. Zaman kavramını yitirmiş, belki de zamanı fethetmişim. Dinliyordum yalnızca; artık şaşırmıyor, tepki vermiyor, suskun suskun şoförü seyrediyordum. Aklıma bir soru geldi ancak dilime varamadan yolda cevabına erişti. Doğrusu hem şoförün hem onun arkadaşının ve onların da arkadaşlarının hikayelerine şöyle bir bakınca benim farkım açıkça ortaya çıkıyordu nihayetinde, şimdi başlıyordu benim arayışım da herhalde, sahi, ruhumu öldürmüş olma ihtimalim aklımın bir kenarında hep kalabilirdi de.

Şoföre teşekkür ettim veya elini sıktım, zaten ne yaptığımı pek de anımsayamadım, çok geçmeden arabamı bulmak üzere geldiğim yönün tersine yürürken kendime rastladım.

*“Hâl-i dilimi şerh edemem kimseye eyvah
Bir ben bilirim çektiğimi bir dahi Allah”*

Trafiği, kornaların keskin seslerini dahi aşarak kulağıma ulaşan nağme, arabayı bulma zahmetinden beri kurtarmıştı. Sesin kaynağına doğru yürürken yorgun güneşe bakışlarım rastladı; yavaşça uykuya dalıyordu, demek ki gökyüzü de beklediği sesi duymuştu.

BİM'E YAKIN OLSUN AHMET ERGİN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

“Anne sana bir iyi, bir de daha iyi haberim var.”

“Çok şükür, ev mi buldun yoksa?”

“İyi haber ev buldum.”

BİM’e gelen o en sevdiği tabak takımını kimseye kaptırmadığı zamanki sevinciyle eş değer bir sevinç yaşadı. Şu an bundan daha iyi haber olamaz, diye düşündü zira iki aydır ev arıyorlardı. Bu eski ve köhne binadan taşınmaya karar vermişlerdi vermesine ya ev bulmak kolay mıydı? Bütün evler ya tutulmuş ya satılmıştı. Araya adam mı koymadılar, peşinat mı teklif etmediler ama yok. Sokak sokak ev aradı. Dışarıdayken bir ümit gözden kaçmış bir ev vardır diye gözü hep apartmanların camlarındaydı lakin hiç kiralık ev yoktu.

“Anne daha iyi haberi sormayacak mısın?”

Telefonda olduğunu unutmuştu bir an. Neden sonra kendini toplayıp bir şeyler söylemesi gerektiğini fark etti.

“Bundan iyi haber mi olur oğlum? Allah senden razı olsun. Ev nerede peki?”

“İşte daha iyi haber de bu ya zaten. BİM’in üstünde.”

İşte bu gerçekten çok iyi bir haberdı. Her hafta BİM’in indirim günü için teptiği onca yolu düşündü. Bina eskiydi eski olmasına da taşınmak için en büyük gerekçe çarşıya daha doğrusu BİM’e çok uzak olmasıydı. Gündeki arkadaşları geldi aklına. Haftanın kataloğunu didik didik etmelerini, sabah erkenden sıraya girmelerini, en gözde ürünler için kavgalarını hatırladı. Onlar, hep bir adım önde oluyordu.

Şimdi nasıl da bir havası olacaktı. Hünkâr BİM’in üstüne taşınmış, derkenki yüz ifadeleri ve hasetleri canlandı gözünde. Sevinçten dört köşe oldu. Utanmasa sevinç çığlığı atacaktı.

Ben bizimkilere haber vereyim, deyip kapattı telefonu. Sonra bir telefon trafiği başladı. Bütün arkadaşlarına kurumlanarak haber verdi. Nasıl da sevinmiş gibi yaptılar. Hepsi de iyi insanlardı ancak işin içine BİM girince her şey değişirdi. Cuma günkü rekabet değme derbilere taş çıkarırdı. Saat dokuz olmadan BİM’in önü, ana baba gününe dönerdi. Herkes işini gücünü erkenden yapmış, yapamamışsa bırakıp oraya akın etmiş olurdu. Kadınlı erkekli grup tek sıra beklerdi. Haftanın ürünlerinin, geçen hafta alınan ya da kıl payı kaçırılanların muhabbeti dönerdi. İlk sırayı genelde müdavimler alırdı. Gelecek ürünler, fiyatları, kaçırılmayacak olanlar tek tek ezberlerindeydi. Kapı açılınca hangi ürün hangi sepette elleriyle koymuş gibi bulurlardı. Müdavim olanlar; hiç acele etmez, sakın ve soğukkanlı davranarak diğerlerinden ayrılırdı. Hünkâr Hanım ve tayfası da yıllar önce müdavim grubunda yerlerini almıştı ancak Hünkâr’ın evi uzak olduğu için ilk sıraları alması hayli zor oluyordu. Sıralamadaki yerini almak için ya arkadaşlarına rica ederdi ya da büyük fedakârlıklar gösterirdi. Talihi dönmüştü artık. “Bundan sonra her şey farklı olacak. İlk sırayı artık kimse kapamaz. Hele bir oraya gidelim,

tanışıklığımız artsın komşuluk kartını da devreye sürüp küçük kızı kasiyer olarak başlatayım daha da sırtım yere gelmez.”

Arkadaşlarına mutlu haberi verirken bunları düşünüyordu. Bir an önce hazırlıklara başladı. Cuma olmadan taşınma işini halletmeliydi. Evdeki herkesin iki ayağını bir pabuca soktu. Millet, işi gücü bıraktı evi topladı. Perşembe sabah erkenden taşındılar. Ertesi günkü indirimli ürünler, sabah yapılacaklar, alınacak ürünler, her şey hazırda zihninde. Balkondan aşağı bakıp BİM'in tabelasını görünce taşındığı yerle gurur duydu. Ordusu muzaffer olmuş bir komutan edasıyla oturdu koltuğuna. Artık burası ondan sorulurdu. Çocuklar da sevinmişti bu işe. Annelerinin huyunu bildiklerinden en azından yakın olsun da eziyet çekmesin, diye düşündüler.

Arkadaşları geldiğinde en öndeki yerini çoktan almıştı. Bozulduklarını belli etmeden Hünkâr'ı selamladılar. Hünkâr, aralarında fısıldadıklarını duydu ama kulak ardı etti. Ne derlerse desinler en önde oydu ve geçen haftaki günde tartıştıkları o sunum tabağını o alacaktı. Sonraki hafta da kendi gününde onlara sunum yapacaktı. Bir çocuk neşesi sardı içini. Gülmemek için zor tuttu kendini yalnız yüzü istemsiz olarak tebessüm ediyordu. Kapı açıldı, ağır adımlarla girip sunum tabağını aldı. Zafer onundu. Bu, bundan sonraki zaferlerimin başlangıcı, der gibi bir havaya büründü.

Sonraki haftalar da hep aynı oldu. Katalogda beğendiği bir ürünü asla kimseye kaptırmadı. Kızını da kasiyer olarak koydu. Artık kendisinin gitmesine bile gerek yoktu, kızına dese ayırırdı ancak oraya gitmenin hazzını alamazdı. Bunu bildiğinden her cuma erkenden yerini almaya devam etti.

Birkaç ay sonra eş dosttan siparişler gelmeye başladı. Taşındığını duyan arıyordu. “Bu hafta çay seti var ben gelemiyorum sen alabilir misin? Oğlana çok güzel kazak geliyor sana zahmet. Geçen yıl da alamamıştım yer yatağı geliyor, sen yakınsın, biz sana verimiz. Kız görmüş, tutturdu o çantayı isterim diye. Hünkâr evin altında zaten bir nefeste iniver.” Tost makinesi, kahve makinesi, süpürge gibi siparişler her hafta artıyordu. Artık tek başına gitmek yeterli olmuyordu. Çocukları da takmıştı peşine. Herkes bir siparişi alıyordu. Bir zaman sonra çocuklar kazan kaldırdı. Bize ne demeye başladılar. Hak veriyordu çocuklara. Kendi de sıkılmaya başladı. Bir iki hadi neyse de her hafta sipariş mi olur Allah aşkına? Kendi istediklerini de alamaz oldu zamanla. Ne hayallerle gelmişti oysaki. Şimdi ise eziyete dönmüştü.

Ertesi hafta cuma sabahı annelerini evde gören çocuklar şaşkınlıkla birbirlerine baktı. Kimse ne olduğunu anlayamamıştı. Hünkâr Hanım, koltuğunda oturmuş çayını yudumluyordu. Yüz hatları gergindi. Bir şeylere karar vermiş olmanın sıkıntısını taşıyordu yüreğinde. Önce pencereden dışarı baktı, sonra çayından son yudumu alıp boş bardağı sehpaye bıraktı. Ayağa kalkarken “Ev buldum, buradan taşınıyoruz” dedi. Ses tonu kesin ve netti.

BİLİNMEYEN ÇİÇEK

ANDREY PLATONOV

ÇEV.: SILA ERSOY

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

15

Dünyada küçük bir çiçek yaşarmış. Kimse onun var olduğunu bilmezmiş. Boş bir arazide tek başına büyümüş; inekler ve keçiler oraya gitmezmiş, izci kampından çocuklar da hiçbir zaman orada oynamazmış. Arazideki otlar büyümezmiş ama eski gri bir kaya varmış, aralarında ise kurumuş bataklık varmış. Sadece rüzgâr dolaşmış arazide; ekici dede gibi rüzgâr tohumlar taşımış ve onları her yere, nemli kara topraklara ve kuru taşlık arazilere sürüklemiş. Tohumdan olan kara topraklarda çiçekler ve otlar yetişmiş, kayadaki ve bataklıktaki tohumlar ölmüş.

Bir gün rüzgârdan bir tohum düşmüş ve taş ve bataklık arasında küçük bir çukurda barınmaya başlamış. Tohum uzun süre çile çekmiş ama sonra çiylerle beslenmiş, parçalanmış kabuğundan ince kökler salmış, onlarla taşlara ve çamura tutunmuş.

İşte bu küçük çiçek böyle yaşamaya başlamış. Kayada ve bataklıkta beslenecek bir şey yokmuş; gökyüzünden düşen yağmur damlaları toprağın içine giriyormuş ve çiçeğin köküne kadar sızıyormuş, çiçek böyle yaşamış, yaşamış ve boyu biraz uzamış. Çiçek yapraklarını rüzgâra doğru kaldırmış ve rüzgâr çiçeğin yanında dinmiş, rüzgârın tozlu kara topraklardan getirdiği toz parçaları bataklığa düşmüş, bu tozların içinde küçük çiçeğin gıdası varmış ama toz parçaları kurumuş. Onu ıslatmak için bütün gece çiçek çiy nöbeti tutmuş ve

kendi yapraklarında damlalar hâlinde su damlalarını biriktirmiş. Yapraklar çiyden ağırlaştığında çiçek onları bırakmış ve çiy aşağıya düşmüş, kara topraktaki rüzgârın getirdiği toz parçaları nemlenmiş ve kuru bataklık aşınmış.

Gündüzleri rüzgâr çiçeği koruyormuş, geceleri ise çiy. Ölmek için gece gündüz çalışmış. Rüzgârı engellemesi ve çiy toplaması için yapraklarını büyütmüş. Fakat çiçeğin sadece rüzgârın getirdiği bir toz parçasından beslenmesi çok zormuş ve daha fazla çiy toplaması gerekiyormuş. Fakat açlığa ve yorgunluğa dayanması gerekiyormuş. Günde sadece bir kez çiçek mutlu oluyormuş; o da sabah güneşinin ilk ışığının onun yorgun yapraklarına dokunduğu andaymış.

Eğer rüzgâr araziye doğru esmezse, küçük çiçek için kötü olurmuş ve onun gücü yaşamaya ve büyümeye yetmezmiş. Fakat çiçek mutsuzca yaşamak istemiyormuş, bu yüzden çok üzgün olduğunda biraz kestiriyormuş. Yine de kökleri çıplak bir taşı ve kuru bir balçığı kemirse de sürekli olarak büyümeye çalışıyormuş. O zamanlar yeterince beslenemediği için yaprakları çok güçlü değilmiş ve yeşile dönüşememiş; damarlarından biri mavi, diğeri kırmızı, üçüncüsü ise mavi ya da altın rengiymiş. Bu durum çiçeğin yeterli besin alamamasındanmış ve çektiği acı yapraklarının farklı renklerle ifadesini buluyormuş. Ama çiçek bir şeyi bilmiyormuş; çiçek körmüş ve nasıl

gözüktüğünü göremiyormuş.

Yazın ortasında çiçeğin üst taçları dağılmış. Bu zamana kadar ota benziyormuş, şimdi ise gerçek bir çiçek olmuş. Çiçeğin tacı açık renkli, parlak ve bir yıldız kadar güçlü yapraklardan oluşuyormuş. Ve bir yıldız gibi, pırıl pırıl parlıyormuş ve hatta karanlık bir gecede bile görülebiliyormuş. Rüzgâr araziye estiğinde çiçeğe değiyormuş ve kokusunu uzağa taşıyormuş.

yeşermiş, arazi ise bomboşmuş; fakat rüzgâr araziye esmiş ve oradan sanki bilinmeyen küçücük bir yaşamın sesi gibi bir koku getirmiş.

Daşa annesinin ona uzun zaman önce anlattığı masalı hatırlamış. Annesi, kendi annesini özlemiş olan bir çiçeği anlatmış, fakat ağlayamamış ve sadece onun mutsuz olduğuna dair bir koku gelmiş.

“Belki bu çiçek de benim gibi annesini özlemiştir” diye düşünmüş Daşa.

İşte bir sabah Daşa adında bir kız bu arazinin yanına gelmiş. Kız arkadaşlarıyla izci kampına gelmiş ve bu sabah uyanmış, annesini çok özlemiş. Annesine bir mektup yazmış ve çabucak ulaşması için mektubu durağa götürmüştü. Daşa, yolda zarfı öpmüş ve annesini ondan daha önce göreceği için mektubu kıskanmış.

Daşa arazinin kenarında bir koku almış. Etrafa bakınmış. Etrafta hiçbir çiçek yokmuş, yolda küçük bir ot

Araziye gitmiş ve taşın yanında küçük bir çiçek görmüş. Daşa hiçbir zaman böyle bir çiçek görmemişti, ne tarlada ne ormanda ne de kitaptaki bir resimle ne bir botanik bahçede. Çiçeğin yanına toprağa oturmuş ve ona sormuş.

“Neden sen böylesin?”

“Bilmiyorum, diye cevap vermiş çiçek.”

“Peki neden diğerlerine benzemiyorsun?”

Çiçek tekrar bilmediğini söylemiş. Fakat ilk kez bir insan sesi bu kadar yakınmış, ilk kez biri ona bakıyormuş ve o sessizliğiyle kızı gücendirmek istemiyormuş.

“Nereden geldiğimi söylemek zor” diye cevap vermiş çiçek.

“Senin adın ne?” diye sormuş Daşa.

“Benim bir adım yok” demiş küçük çiçek. “Tek başıma yaşıyorum.”

Daşa araziye incelemiş.

“Orada kaya var, bataklık var!” demiş kız.

“Burada tek başına nasıl yaşıyorsun, bataklıktan çıktın ve ölmedin, nasıl?”

“Bilmiyorum” demiş çiçek.

Daşa ona doğru eğilmiş ve onu parıldayan başından öpmüş.

Diğer gün, izci kampındaki bütün herkes küçük çiçeğe misafirliğe gelmiş. Daşa onları getirmiş ama uzağa, araziye kadar değil, herkese nefes almasını söylemiş ve şöyle demiş:

“Nasıl güzel koktuğuna bakın. İşte çiçek böyle nefes alıyor.”

İzciler uzun süre küçük çiçeğin etrafında dikilmişler ve bir kahraman gibi ona hayran olmuşlar. Sonra tüm araziye dolaşmışlar, adımlarını ölçmüşler ve ölü toprağı canlandırmak için ne kadar gübre ve kül taşımaları gerektiğini hesaplamışlar. Arazinin toprağını iyileştirmeyi istemişler. Adı bilinmeyen küçük çiçek de o zaman dinlenmiş, onun tohumlarından büyümüş ise hiçbir yerde olmayan ışıkla parlayan çiçekler olan harika, en iyi, çocuklar büyürmüş ve ölmezmiş.

Çocuklar arazinin toprağını gübreleyerek dört gün çalışmışlar. Onlar başka bir tarlaya ve ormana geziye gittikten sonra, araziye hiç kimse gelmemiş. Sadece Daşa, bir gün küçük çiçeğe veda etmek için gelmiş. Yaz artık bitmiş, izcilerin eve gitmek için ayrılmaları gerekiyormuş.

Daşa, diğer yaz tekrar bu izci kampına gelmiş. Bütün uzun kış boyunca adı bilinmeyen bu küçük çiçeği düşünmüş. Ve kız çiçeği ziyaret etmek için araziye gelmiş. Daşa, arazinin farklı olduğunu, arazinin artık otlar ve çiçeklerle kaplandığını ve onun altında kuşlar ve kelebeklerin uçtuğunu görmüş. Çiçekten bir koku geliyormuş, bu sanki küçük çiçeğin kokusuymuş.

Fakat taşın ve bataklığın arasında yaşayan çiçek artık yokmuş. Galiba sonbaharda ölmüş. Yeni çiçekler de güzelmüş, sadece ilk çiçeğe göre birazcık kötüymüş. Ve Daşa önceki çiçeğin olmamasına üzülmüş. Arkasını dönmüş ve aniden durmuş. İki yakın kayanın arasında yeni bir çiçek büyümüş, aynı eski çiçek gibi, fakat bu biraz daha iyi biraz daha güzelmüş. Çiçeğin boyu kayaların yarısı kadarmış, canlıymış ve babası gibi sabırlıymış ve kayada yaşadığı için babasından daha güçlüymüş. Hatta çiçek ona uzanıyor gibiymiş, sanki onu kendine sessiz bir sesle çağırıyormuş.

BEKLEYİŞ SÜMEYYE ERGİNTÜRK

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

19

22 Kasım

Gözleri kan çanağı. Hızlı adımlarla nereye gittiğini bilmeden yürüyordu. Kuvvetini parmak uçlarına kadar hissetmek istercesine derin derin nefesler alıyordu. Birbirini kovalayan adımları kötü bir hayalden kaçıyordu.

Irmak kenarında boş bir bank buldu. Islaklığını umursamadan oturdu. Düşünceleri ardı ardına dizildi. Nasıl olsa insan kaçtığı şeyi kendiyle götürdüğü sürece hep aynı yerde kalır. Bir sonuca varmayan sorunları zihnini meşgul ediyor, baş ağrısı adeta her dakika artıyordu. Kızaran ellerini hırkasının cebine soktu. Gözleri akan ırmağa dalmıştı. Yanında birinin varlığını hissetti. Konuşmaya başladı:

“Yıllar önce yine burada oturuyordum. O gün de işim yoktu. O gün de bir gözüm görmüyordu. Ne değişti? Okudum, sınavlara girdim, çalıştım, çabaladım bir işe yaramadı. Daha fazla bu şekilde yaşayamam. Param yok, pulum yok. Evime bir katkım, kendime bir faydam yok. Bana kızmayı bırak. Yaptığım bir cinayetse kimseye zararı yok. Herkes için en iyi olan bu.”

“Peki ya annen?”

“Annem mi?” Güldürme beni. Acıyorum ona. En çok o üzülecek ama acısı dindiğinde en çok o rahat edecek. Bir kere artık benim geleceğimi düşünüp kendini yormayacak. Ne bir işim var, ne evim, arabam. Tek gözü kör birine ne birisi iş verir ne birisi kız verir. Bir de fitik çıktı başıma kahrolası. Daha fazla dayanamazdım.

“Hayır, kendine bunu yapamazsın. Ölmek için gençsin. Geride bıraktıklarını düşün. Yalnızca bir tane hayatın var, onu kendinden alamazsın. Buna hakkın yok.”

“Neye hakkım var benim söyle? Kendim için başka hiçbir şey yapamıyorken bari buna hakkım olsun. Beklemekten sıkıldım. Çabalamaktan yoruldum. Adım attığım her yol çıkmaza girerken, insanî ihtiyaçlarımı bile karşılayamıyorken neye hakkım var? Beklediğim tek şey ölüm. İşte o da oluyor.”

“Ya olmazsa? Kapana kısıldığın hayatında yalnızca bir şeylerin düzelmesini bekleyemezsin. Korkuyorsun, kaçıyorsun gerçeklerden. Beklemek zor olan. Hele ölümü beklemek en zoru. Sen bunu yapıyorsun.”

“Çabaladığım her şeyde dibe battım ben. İnsan içine çıkamaz oldum. Cebimde çay içmeye beş liram yok diye arkadaş ortamına girip iki kelam edemez oldum. Çabadan mı söz ediyorsun? Koca şehirde çalmadığım kapı kalmadı. ‘Biz sizi ararız.’ Diye göndermesi kolay. Engelli raporu almayı denemedim mi? Hiçbir şeyin yok deyip gönderdiler. Bana acıyan gözlerden sıkıldım. Sen bile acıyarak bakıyorsun. Baba evinde bir lokma yemek yiyemez oldum. Yan gelip yatıyor diyorlar. Ben çalışmaktan gocunmam. Fıtık da zaten son çalıştığım yerde oldu. Kırkar kiloluk yüzlerce patates çuvalına insan gücü mü dayanır? Ben dayandım.

Fıtığı üç kez patlattım. Fatih ağabey tanıdık olmasa ilkinde çıkarırdı beni işten. Yine insafli adamdı. Ben dayanamadım. İşe değil adamın haline. Ona acıdım da çıktım. Kahrımı babam çekmiyor o adamın çekmesine izin vermezdim.”

“O adam az insafli olsa daha hafif iş verirdi. Halini biliyor. Birincide yaptı ikincide yüzü kızarır insanın.”

“Ne yapsın zavallı? Gözü görmeyen birini masa başına oturtacak hali yoktu ya. O da haklı. Suçu onda arama. O da benimle çalışıyor, çuval taşıyor. Yaşına rağmen benden kuvvetli.”

Derin bir nefes çekti İhsan. Sona kalan sigarasının ucundaki fazla tütünleri çıkardı, şeklini düzeltti. Çakmağı üçüncü çakışında yaktı, birkaç kez hızlıca çekerek körükledi sigarasını. Gözlerini uzunca bir müddet kapatıp açtı.

“Beklemenin en zoru ölüm diyorsun. Benim için en hayırlı olan da bu. Aileme daha fazla yük olamazdım. Elimde hiçbir şey yokken gelecek hayali kuramazdım. Otuz sekiz yaşına geldim, bir baltaya sap olamadım. Ana evinde baba parası yiyerek bir ömür harcayıp öleceksem o gün bu gündür.”

Aniden midesine bir ağrı saplandı İhsan’ın. Ellerini karnına bastırıp öne doğru eğildi. Kusacak gibiydi, olmadı. İşte son beklediği oluyordu. Gözleri sulanmıştı. Etraf daha bulanıktı. Kafasını çevirdiğinde kimsecikler yoktu. Gözleri kapandı, düştüğünü bile fark etmeden derin bir uykuya daldı.

Çabuk olun. Dikkatli ol. Tamam. Bir, iki, üç kaldır. İhsan gözlerini açamıyor etrafındaki sesleri duyuyordu. Ne olduğunu anlamadığı sarsıntılar arasında sesler tekrar uzaklaştı.

Gözlerini araladığında yanı başında annesi dualar ediyordu. İhsan’ın uyandığını görünce titrek sesiyle “doktor çağırın çabuk, uyandı yavrum.” diye bağırdı. Yavrum derken nefesi kesildi, yutkundu. Nicedir tuttuğu gözyaşları yanaklarından süzüldü. İhsan’ın kucasına kapandı. İhsan tepkisizdi, utanıyordu. Son kez kendi için çabaladığı şey yarıda kalmıştı. İşte yine beklemek zorundaydı. Anlamıştı bekleyişlerin en zorunun ölüm olduğunu. Çünkü ondan bir ömür alacaktı.

RECEP ÇELİK'İN HEYBEMDE LALE VAR KİTABINA DAİR YAKUPHAN GÜLEÇ

Recep Çelik

Heybemde
Lale
Var

22

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

MECAZ

Recep Çelik'in "Heybemde Lale Var" kitabı geçtiğimiz yılın kasım ayında Mecaz Yayınları'ndan çıktı. Çelik'in öykü kitabı ilk eser olması bakımından da dikkat çekmektedir. On bir öyküden oluşan Heybemde Lale Var; tasvirlerin gücüyle, sembollere yaslanan anlatımıyla, duyguları aktarmadaki yetkinliğiyle ve hikâyede merakı artırarak okuru canlı tutmasıyla yazarın kaleminin kuvvetine dair önemli sinyaller veriyor.

İyi bir öykü kitabının güçlü göstergelerinden biri de güçlü dilidir. Çelik, her bir öyküsünde dile olan hâkimiyeti ve anlatımındaki sadeliğiyle sayfaları büyük bir zevkle birbiri ardına çevirmemizi sağlıyor. Öyküleriyle daha önce pek çok yarışmada derece alan Çelik'in ilerleyen yıllarda adından fazlaca söz ettireceğini düşünüyorum.

Güçlü tasvirlerle başlayan "654 Gram" öyküsünde Hadi Şaşırmaz'ın bakkalında on yıldır çıraklık yapan Metin çıkıyor karşımıza. Metin, doğacak çocuğunun hayaliyle tarttığı tamı tamına 654 gramlık ürünlerle ustasına yakalanıyor. Hiç çocuğu olmayan Şaşırmaz Bakkal'ın eşi Şadiye Hanım'ı altı ay önce kaybetmesine ve geçmişe dair acı tatlı hatıralarla yoğrulmuş anlarına tanıklık

ediyoruz. "Âşık Ferhat'ın Anlattığıdır" öyküsüyle Mustafa Çiftçi'nin "Handan Yeşili" öyküsünü hatırlattı bana. Bu öyküde de hüznü bir son bekliyor bizi. Merakımızı son noktasına kadar hissettiğimiz "Bir Ceylana Düştü Gönlüm" öyküsünde güçlü sembolik anlatımlarla hızlıca sona gelmek istiyoruz. "Çırak" öyküsünde bir berbere yakışmayan saçlarla kendisini asan Berber Niyazi'nin dükkânını devralan çırağını dinliyoruz. "Delik" öyküsünde -kitabın her öyküsünde olduğu gibi- hüznü bir hikâye bizleri bekliyor. Geçmişle şimdiki zaman çizgisinde ilerleyen kahramanımız Astubay Talip Karakaya'nın çocuğunun kalbinde delik olması ile temellenen anlatımlar okuru derinden etkiliyor.

Kitaba da ismini veren Heybemde Lale Var'da önce Malazgirt Ovası'na yolculuk ediyoruz.

Bu yolculuk, aralıklarla Dumlupınar'a geçiyor.

Öyküde Türklerin Anadolu'nun kapıları açmasıyla bin yıl sonraki tutunma mücadelesi lale metaforu ile işleniyor.

"Merhamet Çılgılığı" öyküsünde de -Delik öyküsüne benzer şekilde- kızı

hasta olan bir annenin yaşadığı korkular yansıtılıyor. "Her gün, idam urganına atılan bir ilmek olur ve sen o urgana daha ne kadar ilmek atılacağını bilemezsiniz, çaresizsiniz."

diyen annenin çocuğu için yaşadığı çırpınışlar gösteriliyor. “Topal” öyküsünde de topal olduğu için eksik ve kusurlu olarak görülen ağa oğlunun babası tarafından hor görülmesi ile başlayıp babasını öldürmesine kadar uzanan olayları takip ediyoruz. Kitap içerisinde en etkileyici öykülerden biri de Topal öyküsü diyebilirim.

“Ünsiyet” öyküsünde ise aynı dolmuş ile sabah gidip akşam eve dönen yolculardan Emir Abi’nin annesinin vefatı üzerine hep beraber İstanbul’dan Sakarya’ya gitmeleriyle hayatlarında yaşanan değişime şahit oluyoruz. Öykünün yansıttığı ünsiyet kavramı, betimlemelerin sahiciliği ve sembolik anlatımlar yazarın başarılı üslubuyla çok güzel birleşiyor.

“Yapma Çiçekler Senfonisi” kitabın en beğendiğim öykülerinden biri. Bu öyküde de bize derin bir hüznün eşlik ediyor. Sondaki sarsıcı anlatımı önceden hissediyorsunuz ve büyük bir sessizlikle sona ulaşıyorsunuz. “Ayağa kalkıp kapıya yöneldi, üzerine çöken bu evden, altında kaldığı bu şehirden hatta tiksindiği kendisinden kaçmak istedi.”

“Yürekte Kambur Kaldı” ise hüznün zirve yaptığı öykülerden. Annesini kambur olduğu için hor gören bir evladın yüreğindeki kamburluğu görüyoruz. “Yüreğimin kamburluğunu o an fark ettim. İnsanın belinin kambur olması o kadar da dert değilmiş ancak yüreği kambur olanın vay haline. Bu dünyada da ötelerde de nasibi yokmuş

yüreği kambur olanın. Şimdi kamburluğu ayan beyan bilinen bir yürekle nasıl yaşanır ki?” diyen evladın pişmanlığıyla karşılaşmaktayız. Annesinin mezarının başında elinden pişmanlıktan başka bir şeyde gelmez.

Recep Çelik’in, Heybemde Lale Var ile uzun soluklu bir hikâyenin ilk kitabıyla karşımıza çıktığını düşünüyorum. Öykülerindeki atmosferle okurunu hüznü köşelerden yakalayan öykülerinin daha yok mu diyecek kadar tadı damağımda kaldığını söyleyebilirim.

MAĞARA

AZAD CEYLAN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

25

Amid'in siyah bazalt surlarının gölgesinde, sevgilinin sırtı gibi narin ve kıvrılarak akan Dijle'nin sakinliğine bakmayın. Asiydi eğer Fırat gibi önüne bentler vurulmasaydı. Ama Fırat'ına kavuşmak için taştı. Öyle ki nefti suyu bentleri aştı. Yine de ayırdığı birçok sevgilinin günahı mazisinde kaldı.

Dağcı ekibi arkadaşlarıma haber salıp onlarla Amid'in ruhunu, kimliğini, hafızasını bağrında saklayan Suriçi'nde toplanıp "Suzan Suzi" türküsü eşliğinde Mardin Kapı'dan Bismil'e doğru yol aldık. Dijle eşliğinde Heysel bahçelerini temaşa ederken On Gözlü Köprü'ye selam verip Gazi Köşkü'nün ihtişamına hayran kaldık. Yıllankavi kıvrılan Dijle'yi takip ederek üzerine onlarca hikâye rivayet edilen Kurmuşlu Mağarası'na inmek için sabırsızlandık.

Nihayet mağaranın bağlı olduğu Kurmuşlu (İnardı) köyüne vardık. Elinde harita ve krokiler olsa da bütün dağcılar bilir ki en büyük yardımcılar ve rençberleri köylülerdir. O yüzden de köye selam vermeden geçmek olmazdı. Bir de her şehrin, nehrin ve dağın hikâyesi olduğu gibi her mağaranın da elbet bir hikâyesi vardır. Hikâyesi bilinmeden de çıkılan her dağ ve inilen her mağara heyecanı da biraz eksik kalır. O yüzden mağarayı keşfetmeden önce her köyün Dede Korkut'u olan dengbêj, çîrokbêj veya gazelhanından bu mağara üzerine söylenen şarkıları ve rivayetleri dinlemek istedik.

4x4 aracımız ve köylülere astronot kıyafetleri kadar ilginç gelen dağcı

ekipmanlarımızla Kurmuşlu köyüne vardık. Köylüler, 'ser sera, ser çava' sözleriyle bizi karşılayıp misafirperverlikleriyle ağırladılar. Meramımızı anlatır anlatmaz da bizi köyün misafir odasına buyur ettiler. Mardin'den özel getirilen tarihin kadim ruhunu taşıyan kesme taşlarla inşa edilmiş uzunca bir odaya aldılar. Önünde üzüm asmaları ve tırmanıcı bitkiler tarafından ele geçirilen genişçe bir verandası vardı. Oda, sağlı sollu duvar boyunca yer minderleriyle döşenmiş başköşeye de dengbêjler, çîrokbêjler ve misafirler otursun diye yerden bayağı yüksekçe sedirler yerleştirilmişti. Ekipçe köyün anlatıcısı olan Hacı Ahmet'in etrafında bağdaş kurduk.

Odanın ortasına konulmuş su ile çalışan ama su da sığağı kıramadığı için içine buz parçaları da konulan sürekli biri üfürüyormuş gibi "püfff" diye ses çıkaran İran klimasının serinliğinde Dengbêj Hacı Ahmet'e döndü gözler. Gözler yüzüne, kulaklar sesine dikkat kesildi! Sağındaki pencereden ardı sıra sıralanmış tepelerin ardından bir yere bakar gibi gözünü bir noktaya dikti. Gözlerini kısıp hafızasında biriktirdiği birçok bilgi içinde anlatacaklarını ayıklıyordu. Ne de olsa uzun yaşayanların anlatacakları da çok olur. Ayaklarını sedirin üzerine çekip bağdaş kurdu. Şalvarını kucağına toplayıp ellerini şalvarın geniş ceplerine bir kepçe gibi daldırdı. İçine bir heybe kadar eşya sığabilen şalvar ceplerinde

umarsızca bir şeyler aradı. Ucu ince ince tarazlanmış misvak dalı ucunu, kutsal sözler söyleyecekmiş gibi dişlerine sürüp temizledi.

Yüreğine bir hüznün düşmüş gibi yüzünde bir dert havası belirdi. Ama dili kozadan yeni çıkmış bir güve kadar heyecanlı ve esnekti. Hızlı ama nezih bir ses tonu ile anlatmaya başladı.

“Dünya nimetlerinden bir süreliğine yüz çevirip dinleyin! İşittiklerinizi de birbirinize iletin. Bir başkasına anlatana Allah rahmet etsin, susana da Allah dert vermesin.” diye ünledi.

Önündeki orta sehpa üzerindeki yuvarlak ve kalaylı tasta bulunan meyan kökü suyundan bir yudum aldı. Ağzına bal çalınan çocuk gibi ağzını iki kere şapırdatıp meyanın tadını bütün damağına yaydı. Çenesini oynatıp takma dişlerini yerine oturtuktan sonra hem ses tellerini açmak hem de havsalasındakileri tartmak için elini kulağına götürüp uzunca “ayyy” diye nara çekerek herkesin dikkatini üzerine celp etti. Uzun seslenişini bitirince de derin bir soluk alıp anlatmaya başladı.

“Kulağı olan dinlesin! Sevgililerin: ‘Ey zalimler, biz hâlâ buradayız! Hikâyemiz dilden dile dolanıyor. Adımız hâlâ yaşıyor. Peki, ya siz neredesiniz ey ervahına yuf olanlar?’ demelerini işitsin.”

Dirseklerini bağdaş kurduğu bacaklarına dayayarak ellerini, “şakkk” diye çırpı. Bir an olsun kimsenin dikkatinin üzerinden gitmesine izin vermemesi de anlatıcılığında ne kadar

mahir olduğunu gösteriyordu. Elleriyle sağlı sollu yer minderlerinin üstüne oturanları işaret edip onlara hitap etti.

“İnsanlar gerçekleri değil hikâyeleri duymak ister. O yüzden de yaşanan bir gerçeği herkes kendi ağzıyla değiştirip bir hikâyeye dönüştürür. Hikâyeye dönüşmeyen gerçekler de unutulup gider. O yüzden de hikâyemiz hakkındaki rivayetlerden bazılarını size anlatacağım.” dedi.

“Rivayet edilir ki mağara, eski zamanlarda altın arayıcıları tarafından kazılmış. Kimi der ki nehrin öbür tarafından büyük bir komutan, ordusunu nehrin bu tarafına geçirip bu toprakları ele geçirsin diye bu mağarayı Dijle’nin altından kazdırtmış. Koçerler der ki atalarımız koyunlarını nehrin öbür tarafındaki zozanlara götürmek için nehrin öbür tarafına çıkmak için kazmışlar. Mardinliler der ki Mardin ile Bismil sınırında bulunan Kırkdirek köyünün eski sakinleri düşmanlardan gizlenmek için Kırkdirek Mağaralarını kazarken bir ucunu da buraya kadar kazmışlar ki mağaralarının bir kaçış kapısı olsun.

Hatta köyümüzün okumuş gençleri de bu rivayetlere bir yenisi eklerler. Derler ki Orta Dünya’nın azılı canavarlarından biri olan Smaug denilen ejderha Cücelerin vatanı olan Yalnız Dağ’ı ele geçirmiş. Yalnız Dağ’dan kaçan cücelerden bir grup, Cüce Balın komutasında Moria Madenleri’ne giderken dinlenmek için burada konaklamış. Ertesi sabah yola çıkınca da

Cüce Balın, bir grup cüceyi burada bırakıp bu dağda bir yer inşa etmelerini istemiş. Smaug bir daha şehre giremesin diye de mağaranın ağzını sadece cücelerin geçebileceği büyüklükte yapmışlar. Ama ben bütün bu rivayetleri bir kenara bırakıp rivayetlerin en güzelini, en destansı olanını hatta en gerçeğini size anlatacağım” dedi.

Sol ayağını sedirden sarkıtıp diyaframını, ciğerlerine doldurduğu hava ile gerdi. Meyan kökü suyunu bu sefer çok susamışçasına bir dikişte içip tatlanmış dili ile teşne dudaklarını ısladı. “Sağlam bel, sağlam aile” sözünü hatırlatırcasına beline sardığı örme yün bel kuşağına baktı.

Belinin sağında püskülleri sallanan, gökkuşağını andıran canlı renkli bel kuşağıyla tarihten fırlamış bir masal kahramanını andırıyordu.Şalvarıyla, kuşağıyla, boğazına kadar iliklenmiş gömleğiyle, pos bıyıklarıyla, yumurta topukları kırılmış kundurasıyla bana Kemal Varol’un Âşıklar Bayramı adlı romanında anlattığı Âşık Heves Amca’yı hatırlatıyordu. Heves Amca gibi üç telli çalmayı bilmese de sesinin en az onun sesi kadar güzel ve yanık olduğunu söyleyebilirim. Giyimleri arasındaki tek fark; Heves Amca sekiz köşeli kasket takarken Hacı Ahmet Amca başına yöresel, canlı renklerden oluşan kefiye bağlamıştı. Kefiyenin de püskülleri belindeki kuşak püskülleri gibi sallanıyordu.

Hacı Ahmet Amca, renkli kuşağından gümüş kaplamalı sigara tabağını ve çakmağını çıkarıp bacağına koydu. Önceden sardığı sigaralardan birini çıkarıp gözleriyle “Siz de alın” der gibi işaret ederek kutuyu sehpaye bıraktı. Elindeki sigarayı parmaklarının ucuyla önce yumuşattı sonra da burnuna götürüp misk-i amberi koklar gibi kokladı. Sigaranın ilk dumanını su klimasının efil efil esintisine teslim edip anlatmaya başladı:

“Bin yıldan uzun bir sevdanın destanıdır

Dolanır dilden dile

Bir anlık görsün, sevgilinin yüzü diye

Aşamazdı asi Dijle’yi üç beş atım kulaç ile

Vurdu kazmayı, yardı dağı

Kavuşsun altın belikli yârine diye”

sıraladı dizeleri.

“İşte o gün bugündür kazmalar hevesle dağı, toprağı deler” dedi.

“Rivayet edilir ki köleler gibi Dijle’nin ayaklarına prangalar, önüne bentler vurulmadan önce Dijle çok asi ve taşkınmış. Yaz kış kimseye geçit vermezmiş. Sadece kıyısında büyük şehirlerin olduğu yerlerde tahtalardan yapılan adına kelek denilen ilkel sallarla nehri aşabiliyorlarmış. Nehir buralarda o kadar geniş ve taşkınmış ki nehrin öbür tarafında bulunan kişilerin bırakın yüzlerinin seçilmesini nehrin kıyısındaki çoban ve hayvanlar birbirinden seçilemiyormuş.

Ancak kuyuların ve küçük nehirlerin kuruduğu, toprağın susuzluktan yarıldığı, başakların saman çöpüne

döndüğü, kuraklığın birçok diyarı vurduğu o kıtlık; kıran yıl Dijle'nin suyu dizginlenebilmiş ve Dijle uysal bir kırsığa dönüşmüş. Kuyular ve küçük kaynaklar kurduğundan genç kızlar içme suyu için Dijle'den evlerine su taşıyorlarmış. Bizim kız da bu kızlar arasından bir güzelmış.

Adının İnanna olduğu herkes tarafından bilinse de sarı, uzun ve güzel örüklerinden dolayı herkes ona 'Altın Belikli Kız' dermiş. Belikleri bahar güneşinin huzmelerini kışkırtan üç yılan gibi yılan gibi birbirlerine dolanıp sağlı sollu omuzlarından göğüslerine sarkarmış. Ayın on dördünü kışkırtan akça pakça yüzünün halesinde davetkâr al yanakları birer kor gibi parlarmış. Arkadan onu temaşa edenlere bile o dolgun ve çıkık yanakları el edermiş. Nazenin beli mağaranın üzerinde etrafı gözetleyen dağdağan ağacını bile kışkırtırmış. Bütün bu güzelliğiyle Akad tanrıçası İştâr'ı bile kışkırttığı için İştâr onun yerine geçmek istemiş.

Tanrıçaların bile kışkırttığı İnanna da diğer bütün köylü kızlar gibi nehre su almaya gidermiş. O an alçalan nehrin öbür tarafında koyunlarını sulayan Çoban Dumuzi onu görmüş. Dumuzi, göz erimine giren İnanna'yı görür görmez misli memendi olmayan bir tutkuyla ona bağlanır. Sürüsü suyunu içip ondan uzaklaşsa da gözleri bağlandığı İnanna'dan kopamamış. O an nehir aparıp onu Suzan Suzi gibi kumlara gömseydi farkında olmazmış.

Çünkü Dumuzi adına karasevda denilen ancak bu sevdaya düşenlerin anlayabileceği bir aşkla İnanna'ya bağlanmış. Yaratıcı katında vuslata varıp birbirlerine ram olan bu gençler, gaşyolmuş halde birbirlerini seyre dalmışlar.

O günden sonra yemekten içmekten kesilen Dumuzi meczup halde dolanıp yanık yanık kavalını çalarmış. Denizden çok uzak olan bu teşne topraklarda Dumuzi'nin aşkı taşkın bir nehir gibi yüreğinden taşmış. Ama yekûn çeken dudakları tek söz etmemiş. Ahali bu gaili haline bir anlam verememiş.

Takip eden diğer günlerde de birbirini görmek için aynı saatte nehrin kenarına gelirlermiş. Birbirlerini anlar gibi hiç konuşmadan saatlerce bakıştırlarmış. Belki kimse görmüyormuş ama onlar gözleriyle sevişiyorlarmış. Dumuzi kızın beliklerini açar, altın saçlarını tel tel tararmış. Ak alnından öper, al yanaklarından okşarmış.

Dijle, Fırat'a olan aşkını gölgede bırakacak bu tutkulu aşkı kışkırtıcısına günbegün seviyesini yükseltip sevgililerin arasındaki ayrılığı artırmış. O yıl Dijle yatağını parçalayıp daha da derinleri kazarak akmış. Taşkınlıkları kıyıdaki köyleri basmış. Hiç kimse onun gemi aızıya verilmiş semir bir at gibi köpüren bu haline daha önce hiç şahit olmamış. Ama bizim âşıklar Dijle'nin bu taşkınlığının sebebini biliyorlarmış. Nehrin artık dinmeyeceğini, onlara yol vermeyeceğini anlamışlar. O yüzden de

ülkeleri savaşa sürükleyen, orduları karşı karşıya getiren, yiğitleri birbirine kırdıran, Ferhat'a dağı deldiren güzellik, Dumuzi'ye de Dicle'nin altını kazdırmış.

Dumuzi, Dicle'nin kıyısına gidip keskenerek meydan okumuş:

'Haydi Dicle!

İçin için dolup taş

Elbet taşkınlığın denize kadar

Senden olmayan dağları aşırıyorsun

Ama senden olan denizde kayboluyorsun.

İnsan benliğinden olanda bulur kendini

Kendini bulduğunda da kaybeder

benliğini

Bırak da gidip alayım sevdiğimi

Yoksa altını deler de geçerim seni'

Dumuzi kazmayı almış, aşamadığı nehrin dibini erinmeden kazmaya başlamış. Herkesin korkudan kıyısına yaklaşamadığı nehrin altını kazmış. Güneş ayı, gündüz geceyi kovalamış. Dumuzi ise sevgilisine kavuşmak için vur ha vur durmadan kazmış. Dicle daha da köpürüp taşsa da artık bir şey yapamamış.

Nihayet Dumuzi'nin kazma sesleri bizim dağın altından gelmeye başlamış. Kimi demiş ki bu sesler, dağ cinlerinin sesidir. Kimi demiş ki savaşta komutanlarına ihanet edip dağa gizlenen günahkâr asker ruhlarının sesidir. Bizim gençler de diyorlar ki o sesler, hâlâ dağın kalbini arayan cücelerin sesidir. Bu seslerden ve söylentilerden korkan insanlar artık o dağın bulunduğu tarafa hiç uğramaz olmuş.

Dumuzi sonunda dağı delip nehrin bu tarafından çıkabilmiş. Hemen sırtına kepenegini atıp eline kavalını aldığı gibi sevdiğinin köyü olan Lagaş köyüne yol almış. Ama kızın ailesi nehrin öbür tarafından geldiğini söyleyen tanımadıkları bu yalın yapıldak çobana kızlarını vermek istememişler. Dumuzi bir ceylan gibi köyün etrafındaki dağlarda günlerce gezip dursa da kızın ailesinin kalbi yumuşamamış."

Dengbêj göğsünü gerip hafif arkasına kaykıldı. Duaya kalkan ellerden çok keskenen bir hareketle ellerini havaya kaldırdı.

"Unutulup gidecek

Bir garibin sevdası

Bin yıldır dilden dile

Anlatılır destansı

Ayırdı onları

Bir zalim kahrolası

Varın kaldırın elinizi

Edelim sevdahlara hak duası" dedi.

Çirokbêj Hacı Ahmet Amca uygulanmıştı. Sanki mitolojik bir hikâyeyi değil de kendi kavuşamadığı sevgilisinin hikâyesini anlatıyordu. Küllükte sönen yarı kalmış sigarasını işlemeli gümüş çakmağıyla tekrar yaktı. Üst üste birkaç fırt çekip başının üstünde hüzünlü bir bulut kümesi oluşturdu. Demir tastan kana kana su içtikten sonra başındaki bulut yağıp onu serinletmiş gibi ferahladı. Bir dehliz gibi derin olan şalvarının cebinden çıkardığı işlemeli bir mendille önce ıslanmış bıyıklarını sonra da yüzünde biriken teri sildi.

Odadaki dinleyicilerin dikkatini tekrar üzerinde toplamak ve ses tellerini açmak için sağ elini ağır ağır hilal çizer gibi havaya kaldırıp uzunca “heyyy” diye nara çekti.

“Bakmayın siz Dumuzi’nin fukaralığına, kepenek altında ne erler yatar. Er Dumuzi Lagaşlıların kızı vermeyeceklerini anladığı gibi körlerin nöbette, sağırın tetikte beklediği bir anda altın belikli sevgilisiyle dağlara kaçmış. Körler ve sağırın haberi salık verir vermez meşum Lagaşlılar peşlerine düşüp dağın yamacına kadar izlerini sürmüşler. Handiyse onları yakalayacaklarmış ama daha önce içinden tansık seslerin işitildiği bu dağa yaklaşmaya ve o küçük kapıdan mağaraya girmeye cesaret edememişler. O gün bugündür de ikisini gören olmamış. Derler ki yılın belli zamanlarında mağaradan çıkıp el ele tutuşarak gezerlermiş. Ne zaman birileri onları aramaya çıksa veya onlara yaklaşıp dağın üzerinde bulunan dağdağan ağacı onlara haber verirmiş. O yüzden de bizim buralar da bu ağaca, ‘Bekçi ağacı’ demişler.

Rivayet edilir ki onlara ölümsüzlük bahşedilmiş. Zamanın işlemediği mağarada sonsuza dek yaşayacaklarmış. İkisinin mağaradan çıkıp gezdiği aylarda gökyüzü yeryüzünü sular, ağaç dallarına su yürür, çiçekler açarmış. Başaklar buğday, ağaçlar meyve verirmiş. Ne zaman ki ikisi tekrar mağaraya inerler o zaman da ağaçlar

yaprak döker, bitkiler solar ve doğa uykuya dalarmış.”

Sesinin çatallanması yorulduğunu ifşa etse de sesini biraz daha yükseltti.

*“Sevdaları dört mevsimde
Yedi iklimde yayıldı
Ahlarından adeta
Yer gök yarıldı
Kim bilir kaç genç
Bu uğurda kıyıldı
Ama aşkla yananlar
Yollarından ayrılmadı.*

*Dinleyenlere ve ölülerine
Allah’ın rahmeti ola
Dumuzi İnanna’ya kavuştu
Hikâyemiz burada son bula”*

Sırtından ağır bir yük inen hamal gibi rahatlayıp arkasına kaykıldı. Katran siyahına boyadığı gür bıyıklarının altından gülerek “Siz de artık yolunuza varın. Buradan çıkınca yarım saate kalmaz mağara önünde olursunuz” diyerek yekûn çekti.

Dijital saatime baktım saat 13:21’di, tarih de 21 Haziran 2022’yi gösteriyordu. Bir köylü aracının rehberliğinde mağaraya ulaştık. Bir falez gibi kesilmiş yalman dağın altında, bir insanın ancak çökerek girebileceği üstü oval bir yarık vardı. Biz mağaranın ağzına doğru ilerledikçe dağın üzerindeki Bekçi ağacı da başını eğer gibi dallarını aşağıya sarkıtıyordu. Dışarda, cehennemin provası olan sıcak bir hava varken mağaranın ağzından efil efil serin bir

hava esiyordu. Elimizde ekipmanlar, aklımızda mağaranın hikâyesi ve yüreğimizde Dumuzi'nin heyecanıydı. Ardı sıra mağaraya girdik. O küçük kapı, büyükçe bir sofayı andıran oval bir odaya açılıyordu. Tavanlarına insan elinin yetişmesi mümkün olmasa da kazıcı aletlerin izleri görülebiliyordu. Duvarlarında sanki hala kazılmaya devam ediliyor gibi taze çentik izleri vardı. Sanki bir yerlerden hava akımı varmış gibi esen soğuk bir hava tenimizi ürpertiordu.

Projektörlerimizi sol tarafa kaydırınca bizi asıl heyecanlandıran şeyi bulduk. Örüklü saçları andıran iki kalınca sütun tavana yükseliyordu. Sütunların arasından dibe doğru dolanarak inen basamaklar vardı. Heyecanla birbirimize bakıp tereddütlü ve ürkek adımlarla sütunlara doğru ilerledik. Basamakların sonunda yuvarlak bir kapı ve kapı üstünde de kadim Elf alfabesini andıran bir alfabeyle yazılar yazılıydı. Kapıdan serin bir hava ve nemli bir koku yükseliyordu. Derinlerde çağlayan ama yankılanmayan gürül gürül su sesi iştiliyordu. Ekipmanlarımızı ayarlayıp mağaraya inmeye hazırlandık. Dijital saatlerimizi eş zamanlı ayarlamak için “Saatleri ayarlayalım!” komutunu verip saatlerimize baktık. İşte o an, hepimiz başımızı kaldırıp hayatımızın en büyük şaşkınlığını yaşamış gibi şaşakalmış gözlerle birbirimize baktık. Çünkü saatlerimizin bütün göstergeleri ‘o’ rakamını gösteriyordu.

Zamanın işlemediği bu mağarada nasıl bir şeyle karşı karşıya olduğumuzu bilemedik. O yüzden hiç konuşmadan ekipmanlarımızı yavaşça toplayıp mağaradan çıkmak için gerisin geri mağara ağzına yöneldik.

MÜCELLA

EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

33

Elimde ince belli bardağım ile balkona geçerken öğle güneşi balona vuruyordu. Balkonun kapısını boшта kalan elim ile açtım, yine sıkışmıştı. Ayağımla zorlayınca açıldı. Hava nasıl da güzeldi bugün. Ne de olsa yaz sonu sıcaklığı. O kavuran sıcak güneş geçmiş, hafif hafif okşayan rüzgâr gelmiş. Turuncu masa örtüsünün üzerine çay bardağımı bıraktım. Elim belimde geri döndüm mutfığa. Termosa çay koymuştum, tekrar gir çık yapmayayım diye. Termosu bir elime aldım, bir elime de sandalyenin üzerinde duran omuz şalımı. Hava sıcak, sıcak olmasına sıcak ama esiyor da. Rüzgârı yedim mi belime bir hafta doğulamam daha. Yaşlılık zor zanaat! Balkon neyse ki mutfığın balkonu, oradan oraya yürümek zorunda kalmıyorum. Dizlerimin üzerinde çok durunca menüsküsüm azıyor, ağrıyor diz kapaklarım. Bir ağrımaya başlayınca dur durdurabilirsen. Ah, dizlerim ah... Bir, iki, üç, dört... Dört adım sonrası balkon. Şu kadcık adım atmak bile zor geliyor. Adım atmak güç, ağrısı fena... Omuz şalını ve termosu masaya koydum. Masanın başucunda duran sandalyenin kolundan da destek aldım, kırılmıyor ki şu dizler. Güç bela oturdum sandalyeye.

Serin bir rüzgâr okşadı yüzümü, saçlarımı. Küçük bir an gülümsemek geçti içimden. Toparladım kendimi, böyle küçük mutluluklar beni hasta edebilirdi. Şalı alıp omzuma güzelce attım. İki ucunu da karnımın üstünde

birleştirdim. Çayın buharına gözüm kaydı. İnce belli bardağa çay ne de yakışıyor. Elime aldım çay bardağımı. Rengini de ne güzel tutturmuşum, kırmızı kırmızı. Aldım bir yudum. Şekerliydi çay. Çocukların tüm ısrarlarına rağmen şekeri bırakmamıştım. Ne bırakıcam canım! Ben öyle acı acı içemem. Oh, şekerli şekerli ne de güzel! Doktor beycim, ne kadar şeker ilacı verirse versin, vazgeçmem. Sıkı sıkı sarıldım şalıma, elimde de çayım. Keyfim tam gıcırında.

Evin en sevdiğim yeri balkonu. Şu yaz günlerinde sabah çıkıp akşam hava kararınca kadar oturuyorum. Balkonun tadı böyle çıkıyor. Napayım evin içinde? Evde kimse yok ki, televizyon mu izliyorum? Tüm diziler aynı! Ama balkon öyle mi? Hayat var burada hayat. Hem de her şey gerçek. Ah canım balkonum! Turuncu örtülü masam, ahşap sandalyem... Yerde üç büyük saksı, adını unuttum şimdi, şu ağaç gibi büyüyen bitkilerden. Saksıdan başlayıp duvarı saran sarmaşık. Balkon demirlerine sıra sıra dizilmiş saksılarım; petunya, küpe çiçeği, begonya, menekşe, karanfil, nergis... Hah bir de sardunya! Kırmızı sardunyam, göz bebeğim. Masanın üzerinde sukulentlerim, kaktüslerim; günlük gazete, bulmacalar... Mahallenin en güzel balkonu bende. Rengarenk: kırmızı, sarı, mor, pembe, beyaz... Oh, baktıkça insanın içi açılıyor.

Çayımdan bir yudum aldım. Apartmanın önündeki yoldan tek tük

insan geçiyordu. Zaten sağım, solum apartman. Bir çocuk parkı bile yok ki, görünce bir neşesi gelsin insanın. Gerçi karşı yolda, az ileride bir boşluk var. İki katlı müstakil bir ev, evin önü boşluk, etrafı duvar. Ben üçüncü kattayım, ondan görüyorum bahçenin içini. Sıra sıra ekilmiş lahanalar var. Domates, biber ekilmiş bir bölge. Bazen tavuk sesi de geliyor, bir de köpek var. Adamın biri tek başına yaşıyor orada, ne güzel ekip biçiyor. Hem ekıyor, hem yiyor. İyi yapıyor valla! Bu zamanda pazara gidilmiyor ki. Salatalığın tanesi olmuş beş lira! Biberin kilosu olmuş on altı lira! Ah, görmez olaydım bugünleri.

Çayım da bitti. Termostan doldurdum, şeker de attım. Yoldan üç bisikletli çocuk geçiyor. Yukarı mahalleden aşağı dümdüz iniyor yol. Tam bisiklet sürmelik, bir araba falan çıkmasa bari. Ya Allah muhafaza, küçük çocuklar... En öndeki mavi bisikletli kız da ne güzel. Dur bakayım, Elmas'ın torunu mu acaba? Bilemedim de. Bisikletle geçtiler aşağı, su gibi. Daha nerede göreyim? Dikkat etseler bari yavrucaklar.

Az sonra iki kadın geçiyor. Ellerinde market poşetleri, konuşa konuşa çıkıyorlar yukarı. Birinin başında pembe çiçekli bir eşarp var, elinde de kabaca üç büyük poşet. Ağır demek ki, penguen gibi yavaş yavaş yürüyor. Yanındaki kadın daha genç sanki, kısacık saçları ensesinde bitiyor. Saçları da simsiyah, koyun gibi. Boya mı acaba? Şimdi herkes saçını boyatıyor. Herkes boyatır da ben boyatmaz mıyım? İki ay

oldu Şengül'ün kızına saçımı boyatalı. Uzadı herhalde saçlarım, diplerden beyaz beyaz görünmeye başladı. Şengül'ün kızına diyeyim de bu sefer kızıl yapsın. O kadının elinde ne var? Siyah bir poşet, seçemedim içindekini. İki kadın konuşarak sallana sallana yürüyor. Tanımıyorum da. Yeni mi taşındılar acaba mahalleye? Yok canım, illaki görürdüm nakliye kamyonunu. Misafir olmalılar. Evet, evet. Kesin misafir. Bu mahallede de gelen geçen eksik olmuyor.

Bak aşağı dört genç iniyor. Kendi aralarında bağıra bağıra konuşuyorlar, gülüyorlar. Ne var canım bu kadar bağırarak, sağır mı var? Hiç! Şimdiki gençlikte edep kalmamış. Ah, biz böyle miydik?

“Mücella Teyze!” Ay kim bu?

“Efendim.” Sağdan soldan bir yerden geliyor ses ama nereden?

“Buradayım Mücella Teyze.” Aşağıdan geliyor ses. Alt kattaki Nurten'in kızı. Neydi adı? Hatırlayamadım. “Ne yapıyorsun, nasılsın kızım?”

“Ne yapayım Mücella Teyze, dışarıdan geldim. İyiyim. Sen nasılsın?” Adı da gelmiyor ki aklıma.

“İyiyim kızım, çok şükür. Annen nerede?”

“Komşuya gitti. Gelir birazdan.”

“İyi iyi.” Ne söyleyeyim daha?

“Başladı mı senin mesai?” Ne diyor ayol bu?

“Çıkmışsın yine balkona Mücella Teyze. Ne var ne yok diyorum?”

“Kız Semra! Ne bağıırıyorsun camdan?”

Gir içeri.” Hah, Nurten de göründü. Yan apartmandan çıktı. Makbule’ye gitti demek ki. Annesinin sesini duyunca nasıl da girdi içeri. Münasebetsiz!

“Nasılsın Mücella Teyze?” Yine aynı soru. İnsanlar yaşlıları hastalıktan ölüyor zannediyor. Az buçuk şekerim, azıcık tansiyonum var. Dert mi? “İyiym Nurten. Sen nasılsın?”

“Bende iyiym Mücella Teyze. Makbule’den geliyorum. Evde damızlık yoğurt kalmamış. Süt ocakta.” Elinde bir kap yoğurt. Yoğurt almaya diye çıkıp çene çalıyor.

“İyi iyi.” Çok uzatmıyorum lafı. Aşağı bakmaktan da başım döndü zaten. Nurten’in de uzatmaya niyeti yok demek ki, “Görüşürüz.” deyip apartmana girdi. Sevimsiz Nurten. Kızı da kendisine çekmiş. Neyse çayımı içeyim, soğumasın.

Gün dönüyor, insanlar gidip geliyor. Sen yine aynı yerdesin. O da batıyor ya insanlara, laf yapıyorlar utanmadan. Kaldın mı yine tek başına Mücella? Çıkmışım balkonuma, öyle çay içiyorum. Kime ne zararım varsa? Nurten’in kızına bak sen, küçücük boyuyla bana laf atıyor. Ne var canım? Benim de eğlencem bu işte. Yok yok, anlamıyor kimse beni. Zaten bu zamanda kim kimi anlıyor ki? Ah, ah...

Havada kararıyor iyiden iyiye. Akşam serinliği de çıktı. Termosa bakayım. Çayım da bitmiş. Ne çabuk akşam oldu yahu? O zaman Semra’nın dediği gibi benim mesai de bitti. Termosumu, bardağımı alayım elime, geçeyim içeri.

BARKÊŞ

MUAZZEZ ELİF TORUN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

37

Resim: Echizen Fukui No Hashi, Shokoku Meikyō

Kiran; Katsushika Hokusai, 1827-1830

Kentin birinde mesleğini çok seven bir tüccar yaşardı. İşinde oldukça hevesli ve başarılıydı da. Bu tüccarı diğer tüccarlardan ayıran en önemli özellik yüklerini maddi bir karşılık beklemeden dağıtmasıydı. Sırtında heybesi her gün yollara düşer, uğradığı bölgedeki insanlara elinde ne varsa dağıtır, ruhundaki hafifliği hissettiğinde tekrar yola koyulurdu.

İlginç bir tavrı vardı tüccarın. Soluk benzi ve zayıfça görünümüyle güçsüz birini anımsatsa da oldukça hareketli bir o kadar da mahirdi. Ağzı iyi laf yapar, konuştuğu kişileri kendisine hayran bırakırdı. Yaşını bilen yoktu. Sanki yüzyıllardır halkın arasında yaşamış, herkesin fısıltılarına kulak vermişti. Yuvarlak gözlükleriyle, koyu ceketıyla, genişçe pantolonuyla; kısa boyuna rağmen kilometrelerce öteden kendini belli ederdi.

Bilhassa dertli ve mutsuz olduğu zamanlarda sırtındaki ağırlığın altında ezilen tüccar, hemen en yakın yerde dururdu. Gözüne kestirdiği insanların izini sürer, bazen de karşısına çıkan ilk kişiyle yüklerini paylaşmak isterdi. Bazen bir dilenciye denk gelir ve hüznünü ona vermeye can atardı. Oysa karşısındaki üç gündür ağzına tek lokma koymamıştı. Hüznün yükleriyle beraber bir gram ekmek alacağını düşünse de boş bir ümitti dilencininki. Çünkü önemli olan sadece tüccardı. Diğer insanların ihtiyaçlarını görmezden gelir, heybesine kimsenin yükünü almazdı. Kendisine fazlalık

olanları vermek çok daha karlıydı sonuçta.

Bazen bir çocuğa yaklaşırdı sinsice tüccar. Mutluluğundan ona da tattırmak isterdi. Fakat o çocuk kimsesizken tanımadığı birinin mutluluğunu alabilir miydi bünyesine? Başkasının kahkahasını benimseyebilir miydi daha önce hiç ağız dolusu gülmemişken? Ya şu köşedeki yaşlı terzi? Hayat arkadaşını yeni kaybetmiş, çocuklarının yanında olmamasının derin üzüntüsü içinde. Reva mıydı dükkanına girip parıldayan gözlerle neşe saçmak. Arada bir de pazara uğramayı ihmal etmezdi tüccar. Esnafların arasına girer, elinde ne var ne yok vermeye kalkışırdı. Daha siftahını bile yapmamış, ekmeginin derdine düşen pazarcılar, tüccarın verdiği işe yaramaz duygularla boğuşmak zorunda kalırdı.

Bir de bile isteye, zevkle tüccarın yüklerini almak isteyenler vardı tabi. Tüccarla iki dakika konuştuktan sonra onun heybesindekileri almak için gönüllü olurlardı. Ömürleri boyunca kendi yükleriyle zor baş eden bu insanlar, hiç kullanmayacağı eşyaları, sevmeyeceği insanları biriktirirlerdi kalplerinde. İster gönüllü ister zorla, kimse tüccarın elinden kurtulamazdı. Gizi sözlerinde, kıvrak zekasında belki. Belki de sırrı kadim kitaplardaki bir iksirdeydi. Bunu kimse bilmiyor, bilemiyordu. İsfahan tarafından geldiği söyleniyordu. Başka bir rivayete göre de Kaf Dağı'nın ardındaki bir şehirden. Dünyanın her yöresinden hikâyeler

anlatıyor; dostlarından bahsediyordu; Çin Seddi'nden Atlas Okyanusu'na kadar. Geçimini ise yüklerini satarak sağlıyordu.

Herkese verdiği yükler o kadar çoğaldı ki, bir gün insanlar, onun hakkında konuşmaya başladılar. Kent sakinleri geç de olsa kendilerine fayda sağlamayan, ruhlarını zehirleyen ağırlıklardan kurtulmak için çözüm aramaya koyulmuşlardı. Bir daha da kimsenin yükünü sırtlanmamış, kendi yükleriyle barışmayı dahası yaşamayı öğrenmişlerdi.

ARAF TA KALANLAR İÇİN BİR ESER: EŞİKTE MEHMET EMİN ÜNAL

EŞİKTE

METİN ÖZDEMİR

EŞİKTE
METİN
ÖZDEMİR

40

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Metin Özdemir'in kaleme aldığı "Eşikte" eseri üç bölüm, on beş kısa hikâyeden oluşmaktadır. Belirtmek gerekir ki, bu bölümler ve hikâyeler birbirinden bağımsız nitelikte. Eserin içerisinde yer alan hikâyeleri okudukça esere verilen ismin bir metafor olarak bu hikâyelere eşlik ettiği görülüyor. Belli bir zaman ve mekânda örf ve adetler ile toplumsal sorunlar, kişisel çatışmalar ve açmazlar arasında sıkışıp kalan, hayatında yeni bir sayfa açmak isteyen kahramanların yer aldığı nadide bir eser.

Hikâyeler, genel olarak yalın bir üsluba sahip olsa da verdiği kuvvetli ve derinlikli mesajlar dikkat çekiyor. Örneğin "Yazgının Didaktığı" hikâyesinde ölümle yaşam arasındaki ilinti sarsıcı bir dille anlatılıyor. Ölüme dair tüm beklentileri sarsılmak suretiyle yaşamı sona eren bir kimsenin ölümüne ve hayata dair görüşleri anlatılıyor. Gözünü ölüme açan kahramanımızın hayat sarmalı sondan başa doğru akıyor; sevinçleri, hüznüleri, yanılgıları, pişmanlıkları ve daha nicesi... Bu hikâye bizi metafizik bir okumaya davet ediyor.

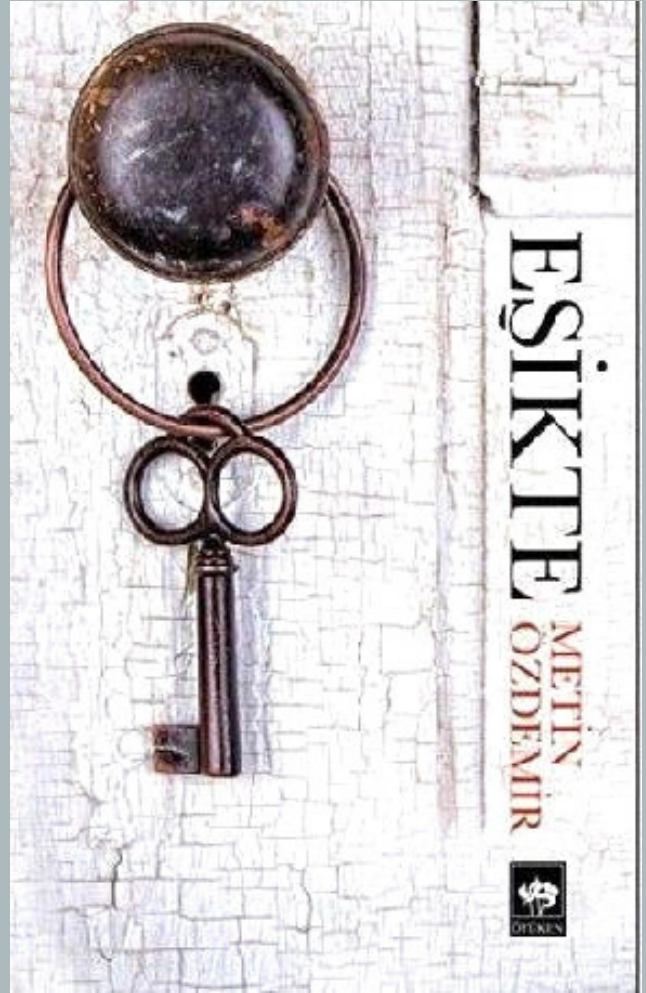
Onca ozanın bir arada yattığı mezarlığı "edebi istirahatgâh" olarak tanımlaması yazarın başarılı bir dil işçisi olduğunu gözler önüne seriyor. Şöyle açılıyor perde "Yazgının Didaktığı" hikâyesinde: "Bugün öldüm aniden oluverdi üstelik. Ölüm ölümümüş meğer hızlısı yavaşı yokmuş. Bekleneni beklenmeyeni varmış." Öyledir, aniden gerçekleşir

ölüm. Bir an gelir olan olur. Geçilemez önüne bu anın. Şart kipleriyle zenginleştirilmiş hiçbir cümle fayda etmez. Bu yönüyle ölüm nerede anılsa birçok kimsede metafizik bir ürpertiye yol açar. Bilinir ama görmezden geliriz. Tüm bunlardan hareketle "Yazgının Didaktığı", insana hayatın öğretilmediklerini ölümün öğrettiği mesajını gerçeküstü bir yaklaşımla aktarıyor.

Yer yer kapalı anlatımlara, gerçektışı unsurlara yer verilse de derinlemesine bir insan okuması yapılıyor kitapta. İnsana ait gerçeklik psikolojik unsurlarla desteklenerek aktarılıyor. Yetmişli ve seksenli yıllardaki hayat tarzından bahsedilerek okur zamanda bir yolculuğa davet ediliyor. O yıllarda yaşayan insanların meselelere yaklaşım biçimi hikâyelerin satır aralarından sızıyor.

Hikâyelerin geniş bir yelpazede sunulması, okura mukayese ve derinlemesine düşünme imkânı tanıyor. Söz gelimi bir hikâyede köy hayatının yansımalarından söz edilirken başka bir hikâyede büyükşehirde yaşayan insanların yaşadığı açmazlara, sorunlara mercek tutuluyor. İnsanın hayatı anlamlandırma çabası, bu anlamlandırma çabasına eşlik eden sancılar, yaşanan dilemmalara değiniliyor.

"Bazen uzanıverse dokunacak kadar saydamlaşırdı önünde her şey... Her seferinde buldum sanıp heyecanla uzanan çaresiz elleri kalakalmıştı boşlukta. Bazen de kovalanan ama bir türlü erişilemeyen, yaklaştıkça uzaklaşan bir serabın peşi sıra bir sağa bir sola koşuşturuyor... Ansızın bir çölün ıssızlığında son buluyordu bu sürükleniş. Gerisi tam bir kıyım. Uykuları bile talan ediliyordu. Kuşatılıyor hem kılıçlanıyordu. Kılıcı tutan eller kendi elleriydi. Başka kim onu böyle lime lime edebilir ki!" İşte bu kesit, insanın hayatı anlamlandırma çabası ve bu çabaya eşlik eden sancıyı son derece etkili bir üslupla anlatıyor ve okuru bu çabaya ortak olmaya çağırıyor.

KARANLIK

İREM TOPUZ

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

43

Gözlerimi açtığımda karşımda duruyordu. Ne olduğunu anlamaya çalışırken bana doğru yaklaşımaya başladı. Kim olduğunu seçemiyordum, etraf çok karanlıktı. Yüzünü göremesem de onun bana zarar vermek isteyen biri olduğunu biliyordum. Yüreğim telaş içerisindeydi, nefesim kesiliyordu. Daha fazla dayanamayarak gücüm yettiğince bağırdım. Avazım çıktığı kadar yükseltmişim sesimi fakat yardıma koştan kimse olmadı. Sesime destek çıkan bir başka ses oldu sadece. Tüylerimi ürperten, kulaklarımı tırmalayan ve defalarca tekrarlanmaktan vazgeçmeyen korkunç bir sestir bu ve benimkini bastırmayı başarmıştı. Duvarlara çarpa çarpa bütün odaya yayılan bir yangına sebebiyet veriyordu. Cayır cayır yanıyordum, sırlıklam ter içerisinde kalmıştım. Bana yaklaşan ne idüğü belirsiz karaltı ise bu dehşet verici gürültüden rahatsız olup kaçmıştı sanıyorum. Zira onu her tarafta arasam da göremiyordum. Kısa vadeli rahat bir soluk alıp üzerimdeki yorganı fırlattım. Ne bulduysam üzerime geçirip bir iki eşyayı alarak kendimi sokağa attım. Bu odanın kasvetinden çok uzaklara kaçmaktı niyetim.

Kimseler yoktu, mahalleli henüz uyanmamıştı demek ki. Ben neden şimdi dışarıdayım peki? Yoksa rüya içerisinde bir başka rüyaya mı daldım? Her bir adımında ne yaptığım hakkında mânâlar arıyorum. Bilinçsizce sürükleniyorum ama nereye? Karmaşık

bir zihinle ilerlemeye çalışırken buz gibi hava sarıp sarmalıyor bedenimi. Bir süre sonra titremeye başladığımı fark ediyorum. Rüzgâr her ısığında bir kere daha hatırlatıyor bana yalnızlığımı. Korkum soğukla harmanlanarak ruhuma ve bedenime hücum ediyor. Yalpalıyorum. Biraz sonra mahallemizin nadide yeşiliyle karşılaşıyorum. Ay ışığı ile sokak lambasının iş birliğine, dallarının gölgesiyle katılıyor. Ahtapot kollarına dönüşüp beni boğacaklar sanıyorum. Üzerinde duran kargalar ötüşleriyle gülüyorlar hâlîme. Bir korku filminin senaryosu üzerinde adımlamaya çalışıyorum. Etrafa bakıp kulak kesildikçe daha çok ürperiyorum. Neden şalım yanıma almadım?

Kapkaralık bir dünyanın içerisinde bir başıma olmaktan ürküyorum. İlerledikçe tedirginliğim artıyor. Akşam haberlerinde izlediklerim bir bir gözümün önüne geliyor. Hiç beklemediğim bir anda sırtıma bıçak darbesi yemekten korkuyorum. Darp edilmekten, saçlarımdan tutup sürüklenmesinden, eterle bayıltılmaktan... O kadar çok senaryo dönüyor ki zihnimde, allak bullak oluyorum. Cebimde yirmi liradan fazla para yokken gaspçının dayacağına maruz kalmaktan, sapıklarla karşılaşmaktan korkuyorum. Yapılan katliamların kanıyla boyanıyor sosyal medya hesaplarım. İnsan denen canlının son zamanlarda anlamını yitirdiğini görüyorum. Yapılanları izledikçe içi boş bir kutudan farkımız kalmadığını

düşünüyorum. Mantığın devre dışı kaldığı bir dünya oluşturulmuş hâlde. Ben bu simsiyah sabah içerisinde yol alırken boşuna endişelenmiyorum!

Ara sıra geçen insanlar, kalp ritmimin ani hızlanmasına neden oluyor. İyice delirdiğimi düşünmeye başlıyorum. Yalnızlık niçin peşinden vesveseleri de sürüklüyor? Somuttan olduğu kadar soyuttan da ürküyorum. Dilimde iki satır dönmeye başlıyor sonra: “İçimde damla damla bir korku birikiyor / Sanıyorum her sokak başını kesmiş devler...”

Kendimi çaresiz hissetmeye başladım. Ne kadar seri yürümeye çalışsam da yol bir türlü bitmek bilmiyor. Hayli sıkılmış bir ruh hâli içerisindeyken ansızın suratıma bir şey çarptı. Neye uğradığımı şaşırarak kısıp tonda bir çığlık kopardım. Titreyen ellerimle yüzüme yapışan nesneyi alıp ürkererek baktım. Gerçekten asabım bozuldu. Şöyle bir sahneyi yaşarken bu poşet de nereden çıktı?

Yolu yarıladığımda artık ana caddeye varmıştım. İnsandan robotlarda benim gibi bu saatte dışarıdaldı. Demek uyanmaya korkan sadece bizim mahallenin halkıydı. Çok az rahatlayarak yürümeye devam ettim. Otobüse binmek üzere durağa ulaştım. Buraya gelene kadar soluğum kesilmiş, takatim kalmamıştı. Araca bindiğimde arkaya doğru ilerlerken kanlanmış bir çift göz, uyuklarken düşüp de cama çarpan bir baş ve hepimize sabah konseri vermeyi kendine borç bilmiş bir

arkadaş gördüm. Ben bu şehirde hep yorgun bakışlara rastladım, mezarda yaşıyor gibi hissettiren bakışlara...

Kendimi güçlkle en arkadaki koltuğa fırlatınca hemen bir su içtim, nefesimi toplamaya çalıştım. Biraz sonra başımı cama çevirdim. Manzara namına betondan binalar, asfalttan yollar, bitkin insanlar görebildim. Koyu, karanlık bir sabahın içerisinde ışıldayan sadece bindiğim aracın ışıklarıydı. Aydınlık hayatlar için çabalayan mumlarımız ama ateşimiz sadece gayretimizi eritip tüketiyor.

Otobüs ilerledikçe içi kalabalıklaştı. Aynı giysiyi kuşanmış bir sürü insan. Hepimiz bambaşka âlemlerde seyre ediyoruz. Farklı farklı hayallere ulaşmayı arzularak aynı durakta beraberce indik. Üstü dikenli tellerle bezenmiş duvarların yanındaki yolda ağır ağır ilerledik ve hapishanemize vardık. Millet sessiz sedasız teslim olurken yanında neler getirebildi bilmiyorum. Ben evden çıkmadan önce sadece korku ve endişelerimi alabilmişim. İçeride faydalarını görür müyüm, pek emin değilim. Henüz merdivenleri çıkarken gönlüme bir bıkkınlık gelip yerleşti. İyice yavaşlamış adımlarla kendi koğuşuma vardım.

Hava, ilk dersimizle birlikte aydınlığa yürümeye başladı. Bu bir işaret mi?

BİRİKTİRENLER

LEVENT BERKAY

46

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Her şeyi biriktiriyorum, her şeyi. Anıları, eski fotoğrafları, giysilerini de, eşyalarını da. “Kendine eziyet ediyorsun” dedi Bengü. Öğlen yemeğini taşıyordum, odanın kapısını temkinli açtım, yatağında uzanıyordu.

“Bizim için biriktiriyorum, bizden bir şeyler kalsın diye.” Yemeği komodinin üzerine bıraktım. Kıvırcık saçlarını okşadım. Aşkım bana bakmadı bile. “Hep biriktirdin” dedi, “Ama ne zamana kadar?”

“Gerekirse sonsuza kadar.” Yüzü korkuyla çarpıldı böyle söyleyince. Hapsettiğim bu odanın yarı karanlığında, yarım yamalak görebildim Bengü’yü. “Gerçekten mi?” Bu eziyeti hem kendime hem de ona sonsuza dek sürdürmeye devam mı edecekmişim? Cevap veremedim. Kapının kilidini ayarlayıp kaçamayacağından emin olduktan sonra odadan çıktım.

Hasta değil ama sürekli yatıyordu. Yatmak zorunda. Üç aydır onu odada biriktiriyorum. Beni eskisi gibi sevsin diye uğraşıp duruyorum. Oysa o her gün yalvarıyordu. “Bırak beni artık, bırak.” Bir yandan acıyor bir yandan da hâlâ ona sahip olabilmenin verdiği gücü, bu gücün neden olduğu garip mutluluğu hissediyordum içimde. Hiç bırakabilir miyim? Bu evin duvarları arasında sonsuza kadar benim olacak. Onu tutsak etmem dışında bir seçeneğimin olmadığını bir şekilde kabullendireceğim ona.

Oturma odasına geçtim. Üç ay önce serin bir rüzgârın hafifçe estiği bir

bahar gününde çekindiğimiz o son fotoğraf masanın üzerinde. En başa koymuştum onu. Bengü sarılmış bana, gözlerime bakıyor, gülümsüyor. Artık bunların hiçbirisi, bir zamanlar delicesine âşık olduğu adam değerli değil miydi onun için? Gösterip soracağım. O zaman belki hak verirdi ve kalmak isterdi benimle beraber. Odaya döndüğümde, “Bak” dedim, “Saklamaya değmez mi?”

Uzun uzun inceledi. Yüzünde garip bir ifade ve bana dönüp şöyle dedi: “Ben bu kızı tanımıyorum.” O başka biriymiş, kendisi başka. Çok değişmiş o günden beri. Mesela içinde bana karşı büyük bir nefret biriktirmiş, “Neden? Neden!”

“Hastalıklısın çünkü!” Ellerindeki zincirleri gösterdi. Günler boyu uğraşıp kurtulmak için çırpınıp durdukça içten içe ben de daralıyor, eziliyordum. Bu zincirler beni de bağlıyor, benim de ellerimi ve boğazımı sıkıyorlardı. İmkânı olsa saldıracaktı bana. Biliyorum, öfkelenmekte haklıydı. Tüm bunlara ben sebep olmuşken nasıl öfkelenmesin ki? Ama bak, kimselerle konuşmuyorum işte. Yalnızlaşıyorum. Sadece Bengü ve ben varız artık. Ne dışarı çıkıyorum ne de misafir kabul ediyorum. “Aferin, bizi buraya hapsettin!”

“Hayır” dedim “Sen de bunu istemiştin.” Ne zamandı? Son sevişmemizde, onu asla bırakmamı söyleyip girmişti kollarımın altına, uyumuştuk. “Söz vermiştim sana” dedim, “İnsan sözünden döner mi?”

Sevgilisine verdiği sözden hele, gerçekten seviyorsa...”

Kolundaki morlukları gösterdi, boynunun altındaki kızarıklığı. Sonra da başını yastığa dayadı, yüzünü çevirdi ve bir daha bakmadı bana. Uzun bir sessizlik, karanlıkta bir başıma kalmamın can sıkıntısı. Yatağın ucuna oturup bekledim.

“Bir şey ister misin?” diye sordum bir zaman sonra. Yine cevap vermedi, pek hareket de etmiyordu. Uyudun mu yoksa? “Hayır, uyumadım. Suyu uzatır mısın?” Yatağın yanındaki komodinin üstünde, onun uzanamayacağı bir yerdeydi. Bardağı alırken hiç beklemediğim bir anda içi yaş dolu gözlerini benden yana çevirdi, konuşmaya başladı: “Sahip olmadığın şeyleri biriktirmek seni öldürüyor. Yüzün kırışıyor, saçlarına aklar düşüyor ve seni yalnızlıkla kokuşmuş bir canavara dönüştürüyor.”

Bardağı dudaklarına götürdü, bir yandan da beni süzüyordu. Bu bakışlar yüreğimi dağlıyordu. Ne yaptığını bu yüzden anlayamadım. Pek de dikkatli değildim bugün. Ani bir hareketle vücudunu öne doğru attı, elinde tuttuğu bardağın bir yay çizdiğini gördüm, su döküldü. Karıncalanmalar, giderek büyüyen bir karartı. Bacaklarımın boşaldığını hissettim. Yerdeyken başımı yokladığımda cam parçacıklarından ziyade bir sıcaklık hissettim. Bardağın üzerinde parçalandığı yer kanıyordu. Bengü anahtarı tutuyor, elleri titriyor, bu yüzden mi kilidi bir türlü

açamıyordu? Ayıldığımı görünce üzerime geldi. Kendimi hemen yana atıp sol bacağını yakaladım, benle beraber o da düştü.

“Bırak beni, bırak!” Aksine sıkıca sarılıp gitmesine engel oldum. Ama neredeyse... Ah, çok dikkatsizim bugün. Neredeyse kaçmayı başarmıştı elimden. Neyse ki, hemen kalkıp durumu kontrol altına aldım. Korkutucu bir gerçeklikle sızlandı kolunu yakaladığımda. Omzundan tutup çekiştirdiğimde ise, “Canımı acıtıyorsun” dedi. Oysa bu imkânsızdı. Bazen canının aslında acıyamayacağını unutuyor olmalıydı.

“Hayır, asıl sen unutuyorsun!” diye bağırdı bu kez de, “Hala yaşadığımı sanan sensin!” “Evet” diye bağırdım. Yani... Hayır. Beni terk etmeyesin diye geçmişten damıtıyorum seni, anılarımdan. Bu odaya bir huni misali biriktiriyorum. Ne dışarı çıkabiliyorum ne de sensiz yaşamaya devam edebiliyorum. Nasıl davranabilirim ki başka türlü? Ev nasıl bıraktıysan öyle, tüm eşyalar yerli yerinde ve... Ben... “Nasıl biriktirmekten vazgeçeyim seni?”

Cevap vermedi. Bileklerinden kavradım, hareket etmemek için çok direndi, yine de zar zor yatağa geri taşıyabildim. “Kaza yaptığın için değil.” dedi Bengü arkamdan, kapıyı kapayıp çıkacaktım. “Bana bu eziyeti yaşattığın için suçlusun. Kendini bu hücreye hapsettiğin için de suçlusun”

“Haklısın.” dedim. Bir kez değil, iki kez suçluyum ben. Arabanın içinden

bakıyordum, o zaman yokladığımda başımı, cam parçaları da vardı kanla beraber. Yüz kırk kilometre hızla mı demişlerdi? Hayır, işte şimdi dondurdum hayatı, hareket edemiyorum. Yere boylu boyunca uzanmış aşkım, başı da güçten yoksun, aşağı düşmüş. Yanıma gelenlere, “Yanına gideceğim” demiştim. Oysa zincirlerim engel oluyor, gidemiyordum.

Odadan çıktım, kilitledim kapıyı. Arkamdan attığı tiz çığlığı evin girişine varınca duydum. Gidip bir bahar günü çekildiğimiz o mutlu fotoğrafa baktım bir daha. Bengü’nün parfümü bitmek üzere, bir daha sipariş vereceğim. Evde onun kokusu var. Ayakkabılıkta ayakkabıları, masanın bir ucunda kullandığı tırnak makası. Geride bıraktığı terinin ıslaklığını mı hissediyorum son giydiği cekette? Hayır, zamanla kurudu, öldü. Oysa saklayabildiğimi sakladım ben. Geçmişte olduğumuz gibi yaşıyorum. Bazen izlediğimiz filmleri açıp bir daha izliyorum. Bengü’yü bir şekilde zorluyorum. Duş alıyoruz birlikte, artık sevişemesek de. Bunun bir delilik olduğunu düşündüğü için beni istemiyor, kaçıp uzaklaşmaya çalışıyor yanımdan. Ama... Söz, söz. Asla bırakmayacak, onunla sonsuza dek burada yaşayacağım. İşte bu dört duvar arasında. Ne dışarı çıkıyorum ne misafir kabul ediyorum. Uyuyorum. Sonra yine uyuyorum.

Teri kurumuş ceketini öpüyorum ve her şeyi biriktiriyorum, her şeyi. Evimde, aşkımın yerinde bir boşluğu biriktiriyorum.

GÜZEL, AÇIKGÖZ, CESUR KIZLAR

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI

Roma

BİZİ GÜZEL KILAN; FARKLILIKLARIMIZ

SÜLEYMAN ÇINAR

Resimleyen:
Desideria Guicciardini
Çeviren: Nükhet Amanoel

9. Baskı

50

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

“Bazen annelerle babalar biz çocukların aslında nasıl olduğumuzu unutuyorlar” diyerek dikkat çekici, mühim bir konuya parmak basan bir girişle başlıyor eser ve devam ediyor, “Her biri bizden ayrı bir şey bekliyor. Daha başarılı, daha ciddi, daha tatlı, daha atak olmamızı istiyorlar. Pek de olmadığımız gibi yani... Ya da olduğumuzun tam tersi gibi... Annelerle babalar bazen şunu düşünseler ne iyi olurdu: Belki onlar da bizim istediğimiz gibi değillerdir. Olamaz mı? Biz çocuklar genelde bunları onlara söylemiyoruz, işte fark burada. Söylesek çok fena bozulabilirlerdi.”

Eser; kıvrıkcık saçlı, şişe dibi yeşil cam gözlükler takan, kocaman ayaklı başkahramanımız Menta üzerinden gelişimsel farklılıkların bir zaaf ya da kabullenilmesi zor bir durum gibi algılanmasından öte onunla barışık yaşamamanın, çevremizdeki böyle bireyleri doğal görmenin ne kadar önemli bir değer olduğunu anlatıyor. “Hepimiz aynı olsaydık, hepimizin ortalama bir boyu, ortalama kilosu, ortalama becerileri olsaydı bittiğimizin resmi olurdu” diyerek farklı insanların da bizler gibi olduğunu, onları yargılamamamız gerektiğini ve onların bu hâllerıyla neleri başarabildiğini gösteriyor. Alt metne gizlenen mesajla akranlarından farklı nitelikte olan bir çocuğa aslında ne kadar kıymetli olduğunu öğretiyor, kendi hâliyle barıştıran bir bakış açısı kazandırıyor ona. Bu anlamda da gelişim

dönemindeki bir çocuğa, ihtiyacı olan bir konuda temel ve güzel bir bakış açısı kazandırıyor.

Menta’nın çevresinde onun gibi uzun ayaklara sahip bir kimse yoktur. Bu durum bir dert olur Menta için. Yalnız onun için değil elbette. Mâlûm her çocuğun derdi, kendinden ziyade ailesinin derdidir. Menta, arkadaşlarıyla oyun oynarken, yürürken, bale yaparken ayakları yüzünden sürekli yere kapaklanır. Ayağında bir çift kayakla yaşıyor gibidir. Arkadaşları ona gülseler de o, bir balon kadar hafiftir. Durumunu kabullenmiştir çünkü.

Menta sıkıcı, yorucu ve bir o kadar da meşakkatli bir tedavi sürecine girer. Kendisi bu hâlimden memnun olmasına rağmen ailesi memnun değildir. Onlar için tedavilere katlanır ama nihayetinde ameliyat olacağını duyunca ailesine ameliyat korkusunu anlatmadan evden kaçmaya karar verir. Burada araya girmekte fayda var. Yazar, çocukta yanlış bir intiba oluşturacak ve belki de geri dönüşü olmayan hatalı bir algıya sebep olacak bir yol tercih etmiş. Hâlini, sıkıntısını, ailesiyle çatışma oluşturan problemini ailesiyle konuşarak halledebilme imkânı varken karakterin evden kaçışı bir çıkar yol olarak sunulmuş okura. Bu durum çocukta hâlimden sıkıntı duyduğu, ailesinin kendini anlamadığını zamanlarda çareyi evden kaçmakta aramak gibi bir düşünceye sebep olabilir.

Edebiyat yapıtları, çocuğa yaşamı ve insanı yazınsal bir kurgu içinde

tanıtılabilmek için kişi-kişi, kişi-doğa, kişi-toplum ve kişinin kendisiyle yaşadığı çatışmalardan yararlanır. Ama bu çatışmaların çocuğun anlam dünyasına uygunluğu önemli bir etkindir. İfade edildiği üzere,

“Kitaplarda çocukları geleceğe hazırlama sorumluluğuyla yaşam gerçeğinin bazı sorunları da dozu iyi ayarlanmak koşuluyla çocuklarla paylaşılabilir. Yaşamda var olan çatışmalar çocuklara özgü kurgularla yansıtılabilir. Burada temel ilke tüm sorunların çözümünün sevgi ve saygıya dayalı iletişim süreçlerinde aranması gerektiğini çocuklara sezdirmektir.”

Menta, evden kaçtıktan sonra ayaklarının hangi işlerde faydalı olduğunu keşfettiği bir serüvene çıkar. Ailesi de onu eve döndürmek için ardına takılır. Menta, ailesinin kendini olduğu gibi kabullendiği ana kadar devam eder yolculuğuna. Nihayetinde kavuşurlar. Yazar, “İşte burada şunu fark eder Menta: Kimi zaman farklı olursun, kimi zaman da aynı. Derinlerde yoktur bunun bir farkı” diyerek aynılığın veya farklılığın bir fark oluşturmadığını vurgular okuruna. Kendin olmanın ve öyle kalabilmenin değerini fark ettirir.

Eserde gerek kurallı gerekse de devrik, eksiltili cümle tiplerinin kullanılması çocukların cümle türlerine, farklı anlatım imkânlarına ve anadilin sözvarlığına, yapısına ve kurallarına aşina olmasını sağladığını söyleyebiliriz. Bu şekilde anlatım daha akıcı, üslup

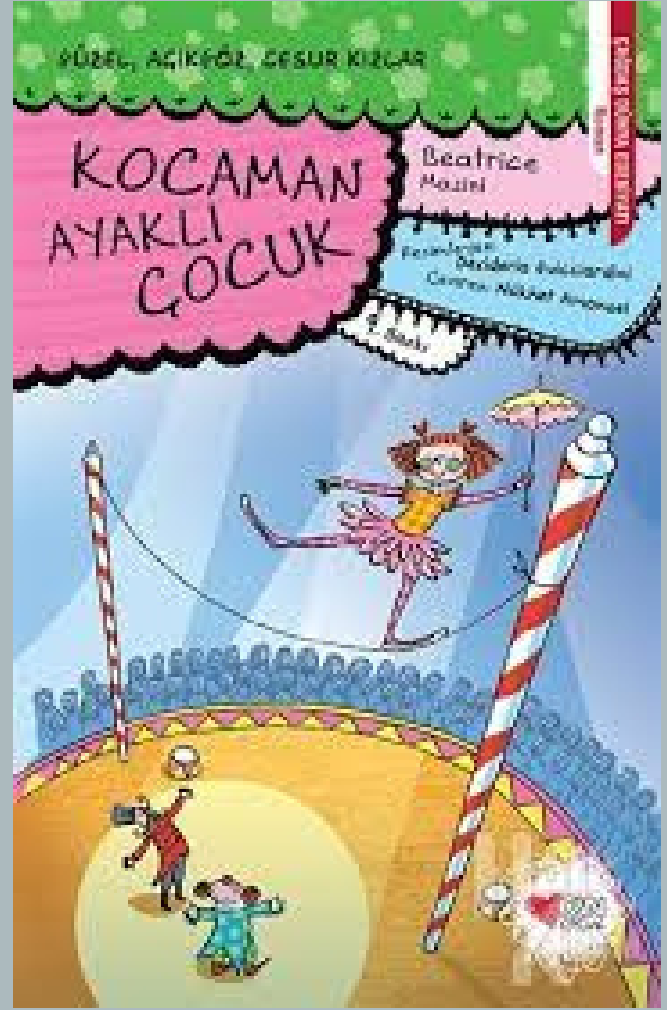
daha nitelikli bir hale gelmiş. Bu durum çocuğun üslubunun gelişmesine, öykünebilecekleri bir dil kullanım örneğiyle karşılaşmalarına, dilin anlatım gücünü ve inceliğini erken yaşta keşfetmelerine olanak sağlamış. Eserde kullanılan sözcüklerin niteliğine baktığımızda hem güncel dil kullanımını yansıtan hem de günlük ve edebi dilden örnekler sunan, çocuğun sözcük dağarcığını geliştirici nitelikte olduğu görülüyor.

Yazarın eserin başında karakteri tanıtmayı; onun hakkındaki gerekli gereksiz bilgileri bir kimlik kartı gibi sunması çocuk için pek olumlu bir intiba bırakmıyor. Çocuk; gelişimi, yaşı ve bulunduğu çağ gereği keşfetmeyi, kendi bulmayı sever. Hazır sunulan bilgiden pek hoşlanmaz. Yazar karakteri bu şekilde tanıtmak yerine onu yeri geldikçe anlatabilirdi. Ayrıca verilen bazı detaylar çocuğun zihninde bir yere oturmadiğinden havada kalıyor. Diğer yandan giriş bölümünde Menta'nın kitaba ismini veren özelliğinin doğrudan anlatılması pek hoş durmuyor. O da metnin içerisine entegre edilseydi daha nitelikli bir eser olabilirdi. Ama bölüm başlarında verilen kısa cümleler harika olmuş. Hem bölümü tanıtıyor hem bölüme dair bir izlenim kazandırıyor hem de çocuğun merakını güdülüyor.

Çocuğun eserde “alametifarika, harala gürele, iki seksen yere uzanmak vb.” gibi günlük ya da edebi dilde kullanılan kavram ve ifadelerin farklı örnekleriyle

karşılaşması, onun kavramsal gelişimini destekleyen; duyma, düşünme ve hayal etme olanaklarını geliştirerek onun kavramsal müktesebatını kullanmasına olanak sağlıyor. Bu anlamda eserin dilinin sade ve açık olduğunu; anlatımının merak, macera, sıra dışılık ve yer yer tesadüflerle tezyin edilerek akıcılaştırıldığını söyleyebiliriz. Fakat paragrafların bir çocuk kitabı için uzun olduğunu ve paragraf ayrımlarının belirli, gözle görülür şekilde yapılmadığını görmekteyiz.

Yazar merakı, eserin sürükleyiciliğini körüklemek ve ardı ardına bağlanan serüvenlerin okuyucudaki tesirini arttırmak adına güzel kullanıyor. Lakin eserin duygu yönü için aynı ifadeleri söylemek zor. Yaşanan olaylara, Menta'nın içinde ve dışında yaşadığı sıkıntılara yönelik duygunun aktarım dozu okuyucuda karakterin haliyle özdeşim kurabilecek yeterlilikte değil. Diğer yandan rastlantısallığa dair sıklığın kurgunun niteliğine gölge düşürdüğünü ifade edebiliriz.

AYŞEGÜL GENÇ İLE SÖYLEŞİ AHMET YETİK

54

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Merhabalar Hocam. Öncelikle şunu sormak istiyorum. Ayşegül Genç kendini nasıl tanıtır?

Merhaba. Konyalıyım, mühendislik ve edebiyat okudum. Uzun yıllar dergilerde yazdım, biri öykü beşi roman olmak üzere sekiz kitabım var. Okuyup yazarak ömrümü bereketlendirmeye çalışıyorum.

Yazı serüvenine önce deneme ile başlamış ardından roman ve son olarak öykü ile devam eden biri olarak hangi türde kendinizi daha rahat ifade edebildiğinizi düşünüyorsunuz? Başka bir deyişle hangi tür size daha yakın geliyor?

Roman yazmayı daha çok seviyorum. Bütüncül bakarken ara sokaklara dalıp çıkabiliyorsunuz. İnsanın sınırlarını, muhayyilenin ulaştığı noktaları daha iyi görebiliyorsunuz. Öyküde daha vurucu yazmanız gerekirken romanda orta bir anlatım tercih ediyorsunuz, hayatın kendisi gibi.

Yeni çıkan kitapların hızına yetişemiyoruz. Siz bunca olayın ve hikâyenin arasında nasıl bir yol çiziyorsunuz?

Yeni çıkan kitapları ben de hemen almak okumak istiyorum. Çok kaliteli kitaplar yayınlanıyor bazen de vasat kitaplar çok güzel sunulduğu için yanıltıcı oluyor. O meşhur sözde olduğu gibi kitapların da kaderi vardır deyip kenara çekiliyorum.

"Kuğu Boynu" romanınız 2016'da ESKADER Yılın Romanı Ödülü'nü almıştı. Sizce ödül alan eser ile almayan eser arasında bir fark var mıdır?

Ödüller eserlere dikkat çekmek için verilir. Bakın burada güzel bir eser var bu yıl yayınlandı denilir. Bu çok değerli bir şey elbette. Kuğu Boynu hala ilgi görmeye devam ediyor ama diğer yandan ondan önce yayınlanmış olan Çile Kırğını da ilgi görüyor. Son romanım da. Hepsi kendince ilerliyor sanki.

Yine eserlerinizden gitmek istiyorum. Yazdıklarınız arasında sizin için yeri ayrı olan bir eser var mı? Bu ayrıma sebep olan şeyler neler?

İç Bir Şey benim için en özeli. O roman ya çok sevildi ya hiç sevilmedi okur tarafından. Benimle aynı yaraları ve iç dünyasını paylaşanlarla güzel bir bağ oldu. Suriye'deki savaş patlak verdiğinde yazmıştım ve buna rağmen eleştirmenler bu yakın savaşı hiç yazan olmadı diye sitem ederler, ben elimden geldiğince yazdım oysa.

"Yazmak, rahata ermek içindir" diyorsunuz. Sizde yazma halleri nasıl başlıyor ve nasıl devam ediyor?

Huzursuzlar için böyle. Geçici bir hal elbette. Yazmak üzerine pek çok şey söyleyebiliriz. Ölüme hazırlık diyebiliriz, görev ve sorumluluk bilinci, özgürlük alanı diyebiliriz, çoğaltarak veya eksilterek yeniden inşa etmek diyebiliriz. Oyun diyebiliriz. Bunun tek bir cevabı var mı bilmiyorum. Tek bildiğim insanı yerinde durdurmayan, pek çok iş arasında içeridekini dışarıya, dışarıdakini içe aktarmak isteyen bir duygu bu. Kendinizi ona bırakmaktan başka çareniz kalmıyor.

Ayşegül Genç bir edebi eseri okurken nelere dikkat eder? Ne görmek ister ya da ne ile karşılaşmak istemez?

Ben üzerinde düşünülmemiş, tasarlanmamış gelişigüzel yazılmış romanları sevemiyorum. Bir bütün olarak ne anlattığı önemli olsa da her sayfasında bir emek de görmek istiyorum. Çok ilginç, çok farklı, sıra dışı olsun anlamında demiyorum bunu sadece yazarın vicdanını görmek istiyorum. İçine sinmemiş ve çokça okumuş araştırmış ve buraya bu kadarını sığdırmış gibi.

Yazma konusunda örnek aldığınız yazarlar var mı? Ayşegül Genç'e tesiri olmuş kişiler kimlerdir?

Bir çırpıda saymayı çok isterdim ama işin içinde olduğum için her yazarın iyi ve kötü taraflarını görebiliyorum. Bu açıdan her yazardan etkilenmek de mümkün etkilenmemek de. Net bir cevap veremiyorum bu yüzden.

Bu kısa söyleşi için bana zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim, başarılar dilerim.

ARAMIZDAKİ ŞEY

AFİDE NUR ÇALIŞ

“İnsan önce renklerden başlamalı değişmeye.” diyor yazar, “Tazı Payı” öyküsünde. Tomris Uyar okumayalı yıllar oldu açıkçası. Bunu yaptığım için kendime çok kızıyorum. En son “Diz Boyu Papatyalar” kitabını okumuştum sanırım, dört beş yıl önceydi. Neden bu kadar ara verdiğimi bilemiyorum. “Aramızdaki Şey” kitabıyla başlangıç yaptım tekrardan. Tomris Uyar’ın diğer yazarlardan farklı bir yanı var zira okuduğumda çok derin, çok farklı duygularla savaşıyorum. Onu Tomris Uyar yapan belki de bu.

Kitapta dokuz öykü kucak açıyor okuyuculara. Öykülerin isimleri daha önce hiç duymadığım kadar özenli seçilmiş. Dinlene dinlene yani iki öykü okuyup arada başka bir kitap okuduğum keyifli bir yolculuktu. Kırmızı rengine öykünen, kırmızı rengi ön plana çıkardığı kadar insanların iç dünyasını da öne çıkaran kıymetli bir eser. Kırmızı burada sadece bir imge. Bazen aşkı bazen utancı bazen de öfkeyi anımsatıyor. Biraz düşününce kırmızı herkes için neyi ifade ediyorsa yazar da duyguları, insan karakterini kırmızı üzerinden yönlendirmeyi seçmiş. Kırmızı bir şarap, kırmızı bir şal, alacalı bir gün kızılığı, bazen de kırmızı bir biber...

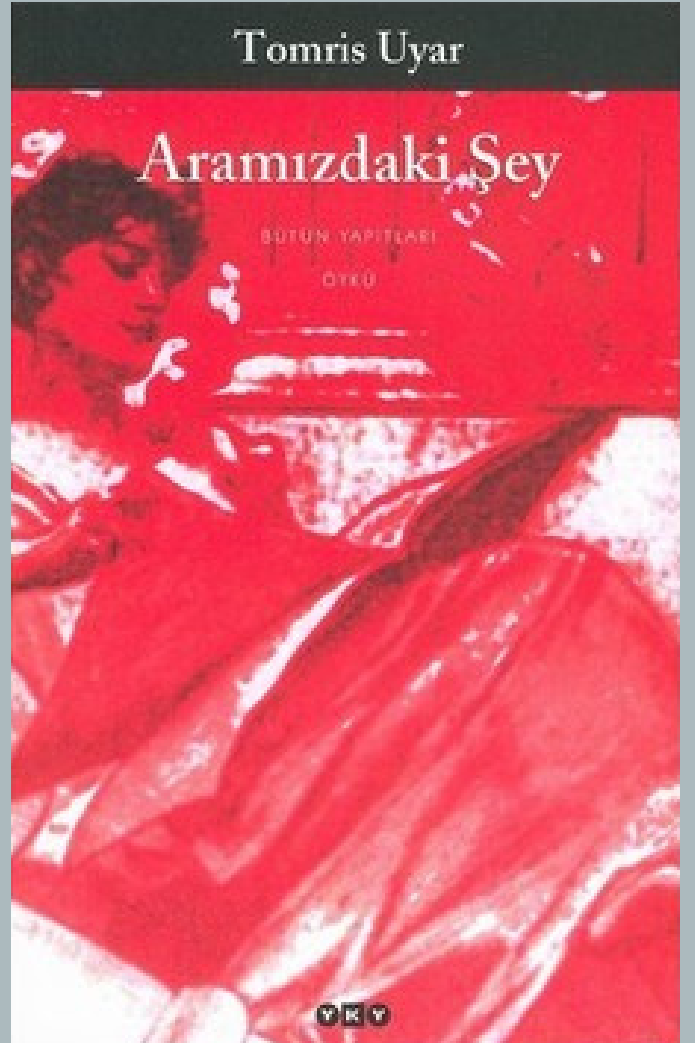
Dostluklara, arkadaşmış gibi görünen iki yüzlü insanlara da çok iyi göndermelerde bulunuyor. Kin, öfke, bencillik, şüphe ve kırmızılıklar üzerine kurulan samimi ve gerçekçi öyküler...

Kısacası derin derin yazılan bu öyküleri,

öyküseven dostlarıma canı gönülden tavsiye ederim.

Sözlerimi kitaptan bir alıntı ile bitirmek istiyorum.

“Edebiyat, başka dünyaların kapılarını açtı bana. Hayranlık duyduğum yazarlarla, roman kişilerle, görmediğim ülkelerle tanışmamı sağladı. Maddi manevi bütün sıkıntılara karşı dayanıklı kılarak yaşama sevinci aşıladı.”

ÜÇ BAKIŞTA BİR KİTAP MELİSA KESMEZ | NOHUT ODA

Melisa Kesmez
Nohut Oda

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

59

Yakuphan Güleç: Değerli Öykümenler, tekrardan selamlar.

Üçüncü sayımıza uzanan yolda yine Üç Bakışta Bir Kitap bölümümüzde bir aradayız. Bu sayıda Melisa Kesmez'in Nohut Oda adlı kitabını konuşacağız. Eser 2019 yılı Sait Faik Abasıyanık Hikâye Armağınına layık görülmüş. İlk baskısı 2018 yılında Sel Yayıncılıktan yapılırken sonraki baskısı 2019 yılında İletişimden çıkmış. Yazar öykücülüğünün yanı sıra tiyatro ve fotoğrafçılık gibi alanlarda da kendisini gösteriyor. Şu an çocuk edebiyatına ilişkin yayıncılık yapıyor. Nohut Oda beş uzun öyküden oluşuyor ve her bir öykü evlerde, odalarda geçiyor. Yaşanmışlıklar, gitmeler, gelmeler ve daha nice ev haliyle baş başa kalıyoruz. Kitaba dair ilk gözlemim bunlar, peki siz kitap hakkında ne düşünüyorsunuz?

Süleyman Çınar: Yine formundasın Yakup. Hızlı bir giriş yaptın ve güzel de yaptın açıkçası. Nohut Oda'yı daha önce bir kez okumuştum. Tahlil vesilesiyle tekrar aldım elime. İyi ki de almışım. İlk okuyuşta fark etmediğim pek çok detay çıktı karşıma.

Bir yerden başlamak gerekirse yayınevi ve kapaklardan başlayayım. Nohut Oda, yazarın üçüncü kitabı. Dediğin gibi, ödüllü bir kitap. Bundan önceki Bazen Bahar kitabı da ödüle layık görülmüş, NDS Edebiyat Mansiyon Ödülü'ne. O kitabı da elimdeyken ikisi birlikte okuyayım dedim. Yazar, kitaplarını ilk kez Sel Yayıncılık'tan çıkartırken şu an

hepsi İletişim Yayınları'ndan çıkmakta. Bu da ilgimi çekti. Kitapta kapağa önem veren biri olarak Sel ve İletişim'den çıkan halleri karşılaştırdım hemen. Açıkçası Sel'den çıkan baskıların kapakları daha cezbettti beni.

Ahmet Yetik: Öykümenlerin en tembeli olarak en son selamınızı alan yine ben oldum :)

Açıkçası ben de Süleyman'a katılıyorum. Sel'in kapakları daha çekici görünüyor. Yazarın kitap isimleri de oldukça başarılı. "Atları Başlayın Geceyi Burada Geçireceğiz" bayağı bir öykü gibi. Kulağa hoş geliyor. En azından ben bu tür isimlere bayılıyorum. Ahmet Sarı'nın bu konudaki başarısını anmadan geçemeyeceğim. "Annemi Bir Uğultuya Yasladılar", "Kendi İmdadına da Koşup Gelen Hızır" gibi harika kitap isimleri var.

YG: Şunu diyebiliriz o zaman: öykünün muhtevası ne kadar önemliyse başlığı da o kadar önemlidir.

AY: Elbette. Başlığın okuru davet etmesi gerekiyor. Tabi bunu yaparken öyküden kopuk da olmamalı.

YG: Değindiğin iki önemli konu üzerine ben de bir şeyler söylemek isterim Süleyman. Kesmez'in ödüllü kitaplara imza atması kitaplarını daha da ön plana çıkarttığı bir gerçek. Ama diğer yandan asıl başarısının aslında her birimizin bildiği, günlük yaşamları güzel bir çerçeveye sunmasıdır diyebilirim. Tabii burada eleştirebileceğim husus yerine oturmuş bir konu üzerine eğilmesidir. Yani ev yaşantılarımıza değinmek güzel ama bir yerden sonra insan farklı konulara girmek istiyor. Üslup bakımından başarılı olması bu durumu örtüyor bence. Kapak konusuna gelince iki kapak arasında derin bir fark var. Sel'den çıktığında cıvıl cıvıl bir kapak tasarımı var ve senin de bunu beğenmen doğal. Çünkü sıcak renkleri seviyorsun. Fakat İletişim'den çıkarken kullanılan kapak hikâyelerinin tonunu daha iyi yakalamış bence. Hep bir gitmeler, ayrılıklar, bir göz odaya sıkışmış hayatların hali kapaktaki gibi olsa gerek diye düşünüyorum.

SC: Yazar aslında çıkışını "Atları Bağlayın Geceyi Burada Geçireceğiz" kitabıyla yapıyor. Çok tavsiye etti bir arkadaşım ama okumak nasip olmadı. Biraz önce bahsettiğin üzere kendisi fotoğrafçılık, gazetecilik ve yaratıcı yazarlık üzerine dersler alıyor. Bunlar üzerine yazıyor. Bir dönem İngiltere'de de yaşıyor. Tiyatro, çocuk edebiyatı ve çeviri ile de ilgileniyor. Sosyoloji mezunu aynı zamanda. Tüm bu detayları niçin saydım? Yaptığım bir

çıkarmı ifade etmek için. Yazar hayatın satır aralarını, küçük parçalarını, gözümüzün görmekte veya algımızın seçmekte güçlük çektiği detaylarını süzerek veriyor. Yavaş yavaş akan bir nehir gibi, sinemadaki slow motion sahneler gibi ilerliyor öyküler. Ama bu öykülerin akıcı olmadığı anlamına gelmiyor. Öykü kendi içinde yavaş çekimle hareket etse de okuyucu gözünde gayet akıcı, sürükleyici ve konu ettiği detaylar ve hususlar bakımından iç parçalayıcı. İşte tüm bunların arka planında yazarın tüm bu mesleklere veya uğraşlara dair tecrübeleri, izlenimleri ve bilgileri mevcut.

Bir öykücü; fotoğrafçı gibi anı fotoğraflayan, akıp giden veya ölüp yiten anı/anları kendi penceresinden, perspektifinden yansıtarak ve içine duygu ve düşüncesini de ekleyerek zihinlerde yeniden canlandırmaya çalışan, unutkanlığımızın yok ettiği hafızamızı yeniden inşa etmeye gayret eden bir an işçisidir.

Bu minvalde bakarsak sosyoloji okuyan yazarımızın toplumun dinamiklerini, adetlerini, kültürünü bildiğini, toplumdan yola çıkarak ferdin hayatına, gizil dünyasına doğru süzüldüğünü ve onu öne çıkardığını söyleyebiliriz. Fotoğrafçılıkla ve tiyatro ile uğraşmasının anı çok iyi yansıtarak, karakterlerin bilinçaltından hal hareketlerine doğru bir bağlam kurmasında, nihayetinde iç dünyadan dış dünyaya doğru akan gerçekliği yani

düşüncelerin inşa ettiği davranış halini yansıtmada etkili olduğunu ifade edebiliriz. Gazetecilik yönü de toplumun yaralarını, ahvalini tanımasında etkili oluyor diyebiliriz. Hepsi birleşince nitelikli öyküler ortaya koyan bir öykücü çıkıyor karşımıza. Mehmet Kaplan'ın sözü geldi hatırıma, şöyle diyor üstad: "Dikkatini kendi "ben"inden çok başkalarına yönelten hikayeci, insanı anlamaya çalışan psikolog, sosyolog veya filozofa yaklaşır. Öyle sanıyorum ki hikayeci, insanı ilim adamlarından daha iyi anlar. Çünkü onun konusu genel olarak insan değil özel olarak insandır, yani şahsiyettir." Mehmet Hoca'nın sözleri aslında hikayeciliğin mesleklerle yakın ilişkisini çok iyi ortaya koyuyor.

YG: Yazarın uğraşlarının yazdıklarıyla derin bağlarla bağlandığını düşünüyorum. Ki, yazar yaşadığından izler taşıyarak yazar. Anlattıklarıyla, betimlemeleriyle ve oluşturduğu atmosferle bunu çok yakında hissediyoruz.

Aslında öykü yazarı topluma ve toplum içerisindeki insana daha bir başka bakıyor değil mi? Romanda önünde geniş bir pencere açık fakat öykü öyle mi? Dar alanda kendine yol bulmaya çalışıyorsun ve birkaç satırda meramını anlatman gerekiyor. Hele ki günümüzde. Kısanın daha makbul olduğu bir dönem.

Öykü yazarı nakavt etmek zorundadır, Cortazar'dan alıntı yaparsak. Hap gibi yutulabilecek metinler tasarlamaya

doğru gidiliyor böylece. Aslında bunun verdiği eşsiz bir hazda bizimle birlikte ilerliyor. İnsanları ve toplumları öyküleyerek anlatmak ve bunda başarılı bir çizgi tutturmak. Kesmez bunu insanın ev haliyle çok güzel anlatıyor bence. Sizler ne dersiniz dostlar?

AY: Dediğin cümle çok sert abi. Öykücü veya bir yazar okur ile kavga eder gibi bir yanlış yoruma neden olabilir. Ben daha çok öykünün söylenmeyi, düşünülmeyi vermesinin okuru cezbedici bir noktada olduğunu düşünüyorum. Yazarımız da bu hususta gayet başarılı bir eser sunuyor bizlere. Evet, konular tanıdık. Sıradan insanın başına gelebilecek hikayeler ama bunları yazarın penceresinden okurken "bunu ben de yazarım" ya da "aa bunu ben de düşünmüştüm" gibi cümleler kurdurmuyor bize. Okurken hayretimizi yitirmedığımız zaman yazar başarılı olmuş demektir bence.

SC: Kitabın muhtevasına dair de birkaç bir şey söyleyip geri çekileyim müsaadenizle.

Yakup dediğin gibi, Nohut Oda beş uzun öykü. Her öykü evin bir köşesiyle uzaktan yakından iltisaklı. Yaşananlar, yorgunluklar, ayrılıklar, hasretlikler, olmamışlıklar, yapamışlıklar, ayrılmalar, tek taraflı aşklar, gelmeler, gitmeler, birbirine tutunarak hayata tutunan kardeşliklerle ve daha nice ev haliyle karşı karşıyayız.

YG: Kitabın ilk anından son anına kadar sizde hissettirdikleri neler? Hepimizin aşına olduğu bir ev hali. Bu haller genel

olarak hüznü barındırıyor. Aslında ev yuva değil midir, insanı sımsıcak saran. Ancak öykülerdeki evlerde kabuk tutmamış yaralarla boğuşuyor kahramanlarımız.

AY: Aslında ev mahremdir. "Evlerde Unutulan Yüzüm" adlı bir şiir kitabı var, Yusuf Araf'ın. Alakasız belki ama şu an o geldi aklıma. Devam edeyim. Mahrem olanın içinde ne barındırdığını bilemeyiz bazen. Yazar da herkesin göremeyeceklerine değiniyor öykülerinde.

ŞÇ: Eser açılışta kitabın mottosu da diyebileceğimiz güzide bir sözle karşılıyor bizi: "Yaşamın ilk çabası kabuk oluşturmaktır." Gaston Bachelard'ın Mekanın Poetikası eserinden. Bu sözü müstakil, herhangi bir bağlam olmaksızın okusaydım belki bu kadar tesir etmezdi. Mekanın bir insan için bu denli önemli olduğunu kavrayamazdım. Mekan, insanın doğup büyüebilmesi, serpilip gelişebilmesi için olmazsa olmaz bir ihtiyaç. Güvenin, huzurun, sakinliğin, düzenin, barışın, güzelliğin, esenliğin olmadığı yerde insanın fizyolojik, psikolojik, duyuşsal,

bilişsel, maddi ve manevi gelişiminden söz edebilir miyiz? İnsan dilini konuşabilir mi, inancını yaşayabilir mi? Bu minvalde çok güzel bir sözü vardı bir büyüğümün, "Dünyada mekan, ahirete iman" Mekan olmazsa dünyada, insana dair hiçbir şeyden söz edemeyiz.

Bu öyküler yazarın ifadesiyle mekana hayat katmaya, mekanı hayata katmaya çalışanların öyküleri. Bir kabuk bulmaya ve bir kabuk kurmaya çalışarak hayata tutunmaya çalışanların öyküleri. Kabuğu olmayanın hayata tutunacak bir şey olmuyor. Aşklar da, hüznler de, sevinçler de, yıkımlar ve doğumlar da o kabukların arkasında yaşanıyor. Yine yazarın ifadesiyle zamanın uzağı gören bilge gözleri kurduğumuz kabukların, inşa ettiğimiz yuvaların bir gün dağılabileceğini fısıldasa da, "Ben buradayım, bundan sonra buradayım" diyerek mekanı hayata katacak ritüeller oluşturunca. Kabilesini ateş etrafına toplayan liderler gibi ilk yemeği beraber yiyor ilk çayı birlikte içiyorduk. Çünkü bu yeni mekanı yaşayan bir yer haline getirmemiz; bir an evvel bizim kılmanız, bizimle nefes alıp veren ve biz kokan bir yer kılmanız gerekiyordu. Diğer türlü hayatta kalamazdık ki. Nasılsa bir gün yıkacağın bir şeyi inşa ettiğini bilerek yaşama devam edemezdik. Bu düşünceden sıyrılmak en iyisiydi. Yazar bu yüzden belki de bu minvale uygun şu cümleyi eserin temel taşı gibi çakıyor ilk öyküye: "Sonuçta her şeyin değil belki ama pek çok şeyin

gerçekliği senin kendini neye inandırdığınla ilgiliydi." İnsan kendini neye inandırırorsa inandırır, hayatla bağ kurabilmemiz, hayata tutunabilmemiz yıkılacak da olsa yahut yıkacak da olsak kendimize yaşayabilecek mekanlar inşa etmekten geçiyor. Yazarın diğer öykülerinde geçtiği üzere sevgi, aşk, muhabbet gibi duyguları yaşayabilmemiz, tek taraflı da olsa bir sevdâ yaşayabilmemiz, kavgalarımız, ayrılıklarımız, birlik ve beraberliklerimiz, abla kardeş hayata tutunmalarımız, babamıza duyduğumuz öfkeyle karışık merhametimiz yuvaya, eve, kabuğa bağlı. Yine yaşlıların bilge ağızlarından duyduğum bir sözle noktalayayım bu faslı ve sözlerimi: "Herkesin evi kabir." Yani evimiz bizim bir parçamızdır, öyle yakın bir parçadır ki, oraya defnolunmak isteriz.

YG: Öykülerin bulunduğu ortak bir mekân üzerinden ilerlemesi yazarın alanını ferahlatıyor. Dört duvar arasında anlatılanlar genel olarak birbirine benzer. Mutlu olursun, mutsuz olursun, açar bir televizyon izlersin, biriktirirsin, sevdiklerinin cenazesini kaldırırırın... Bunlar gibi pek çok konu ev hâlini yansıtır. Bu yüzden başta da söylediğim gibi yazar klişeden beslenmiş. Fakat her klişe başarısız bir eser doğuracak değil. İşte burada da yazarın yetenekleri devreye giriyor. Süleyman senin de bahsettiğin gibi yazarın fotoğrafçılıkla uğraştığını belli eden anlatımlar var. Sadece öykülere

baksak bile fotoğrafçılıkla ilgilendiğini anlayabiliriz.

Antiparantez: Süleyman, esere dair görüşlerini taramalı tüfek gibi arka arkaya sıralamamaya gayret et bundan sonra. Hızına yetişemiyoruz. Eleştirim yaptığın eleştirilerin genişliği ile alakalı. Hukukçu dilini burada hissediyorum sanki. Anlattığın şeyler doğru ondan şüphem yok sana katılıyorum fakat çok dalı budaklı ilerliyoruz gibi. Konunun dışına çok sapıyoruz. Ya da sen böyle arka arkaya sıraladığın için böyle düşündüm, bilmiyorum. İşte neyse cephaneyi hemen sürme hazneye :)

AY: Süleyman'ın hızına yetişmek ne mümkün. Eleştiri yeteneğinin sadakasını verse eleştirmen olurum ben :)

SC: Öyle demeyin dostlar, ne yapayım. Ben de böyleyim. Başlayınca kendimi durduramıyorum.

AY: Sen bakma bize Süleyman, takılıyor sadece. Kalemine kuvvet :)

YG: O zaman buraya kadar diyelim mi? Bir daha ki sayıda görüşmek üzere.

AY: Elbette abi, hazır Süleyman soluk alırken :)

SC: Aşk olsun kardeşim :) Selametle dostlar.

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

ÖYKÜMEN

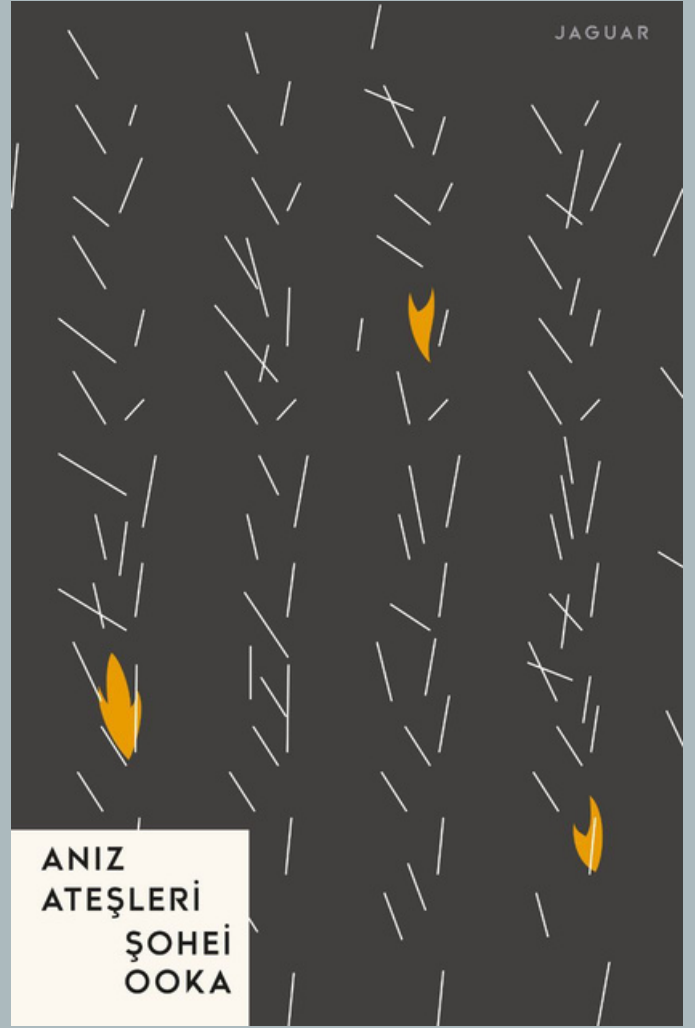
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

65

Anız Ateşleri, Şohei Ooka, Çev.: Nilay Çalşımşek, Jaguar Kitap
(Tanıtım Bülteninden):

Görünen o ki, bu düşünce ve duygu karmaşası, savaşmak için okyanusu aşp buraya getirildiğim halde savaşmaya hiç niyetim olmadığı için bilincimle dış dünya arasındaki dengenin bozulmasının bir sonucuydu. Çünkü piyadeler doğaya sadece ihtiyaçları açısından bakmalıdır. Arazideki küçücük bir tümsek bile bir piyade için kendisini kurşunlardan koruyabileceği bir sığınağı ifade eder; güzel ve yeşil bir alan ise bir piyadenin gözüne sadece hızlıca geçmek zorunda olduğu, tehlikeli bir mesafe olarak görünür. Yapılan bir operasyonun ihtiyaçları doğrultusunda, oradan oraya sürüklenen bir piyadenin bakış açısından, doğanın çeşitli yönleri özünde anlamsızdır. Ve bu anlamsızlık, piyadenin varlığının dayanağı ve cesaretinin kaynağıdır.

Eğer korkaklık veya içe bakış yüzünden bu anlamsızlığın bütünlüğü parçalanırsa, o çatlaktan ortaya çıkan şey, yaşayan insanlar için daha da anlamsız bir şeydir; ölümün önsezisidir. Er Tamura, II. Dünya Savaşı'nda Filipinler'e bağlı Leyte Adası'nda Japon ordusu adına savaşan bir askerdir. Hastalığı sebebiyle kendi bölüğünden sahra hastanesine gönderilir fakat yanında erzakı olmadığı için hastaneden kovulur. Diğer bölükler tarafından da kabul edilmeyen Tamura,

adanın labirentvari ormanlarında amaçsızca dolanmaya ve günden güne akıl sağlığını kaybetmeye başlar. Kendi geçmişinin ve belleğinin dehlizlerine doğru bir yolculuğa çıkan kahramanımız aynı zamanda doğaya, savaşın yıkıcılığına ve açlığa karşı amansız bir varoluş mücadelesine girişir.

Sadece Japon edebiyatının değil savaş edebiyatının da klasiklerinden biri olan Şohei Ooka'nın başyapıtı Anız Ateşleri'ni Nilay Çalşımşek Japonca aslından çevirdi.

“Şohei Ooka, benim için Nobel Ödülü'ne giden yolu açan Japon yazarlardan biridir.” Kenzaburo Oe

Ali Emre, Diz Çökmeyen, Alaz Kitap, 2022 (Temmuz Kitap, 2019)
(Tanıtım Bülteninden)

Diz Çökmeyen, önemli portreleri merkeze alan on hikâyeden oluşuyor. Hepsinin temelinde, yakın ya da uzak tarihimizde etkili olmuş müslüman bir şahıs ya da önderin hayatı var.

Hikâyelerin tamamında mendil, gözlük, kılıç, temren, hokka yahut çevgen topu gibi bir eşya yer alıyor. Bu yönüyle her biri, sıra dışı bir nesne anlatısı olarak okunabilecek bir özelliğe de sahip.

Ali Emre; akıcı ve duygu ağırlıklı bir anlatımla Mehmed Âkif, Şerife Bacı, Tarık Bin Ziyad, Mus'ab Bin Umeyr, Ömer Muhtar, Fâtıma Fihri, Ahmed Yasin, Selahaddin Eyyubi, Zemahşerî ve Muzaffereddin Gökbörü'nün özellikle ölümlemlerinden önceki son anlarına yoğunlaşıyor. Tarihi hareketlendiren her hikâyeye, içimizde kanayarak çırpınan gümrah bir ırmağa dönüşüyor.

Sadık Koç, Hikâye Anlatmıyorum, Şule Yayınları
(Tanıtım Bülteninden)

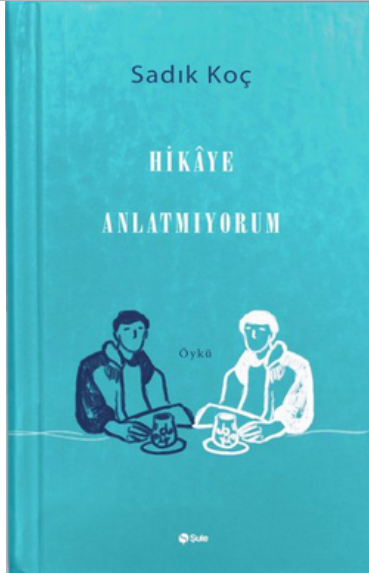
İftar vakti salardı beni mahalleye, hadi uyandır milleti diye. Sobada ekmek olurdu, yetişkin sabrıyla hep onun kazandığı, benimse hep küplere binip

sonunda ağladığım “Pişti, pişmedi” oyunu oynardık. Dünya da bir oyun yeri değil mi? Oyalanıyor bir süre, er geç göçüyor gelen. Genç yaşta, kemik erimesinden öldü Zarife yengem. Hepimizin gözü önünde kar gibi eridi gitti günden güne. Sonu bahara değil, kışa çıkan bir erimeydi bu. Amcam için eridi yengem, benim için eridi; ama en çok üç, beş ve altı yaşlarındaki Emine, Yusuf ve İhsan isimli çocukları için eriyerek göçtü bu dünyadan.

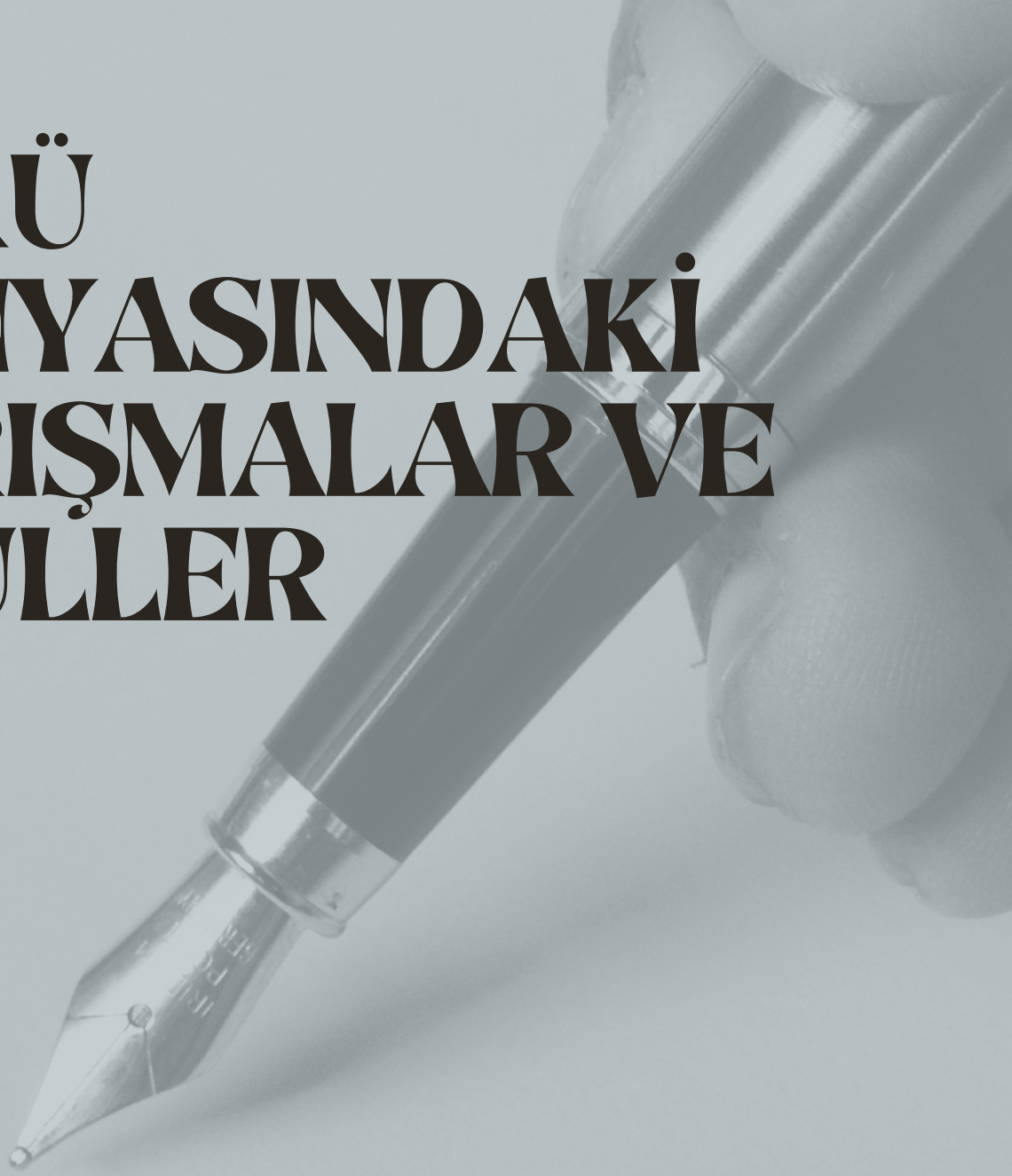
Gerçeğin soğuk bir yüzü var. Gerçekle

hakikat arasında da bir ayırım var. Yaşananları düz bir gerçeklik düzleminde anlatmıyor, onları hak olanın ölçüsünce gösteriyor. Neredeyse hepsi, “Yaşanmayan yazılmaz”

diyebileceğimiz öyküler bunlar. Yaşananların sadece kurgu zeminine oturtularak kayıt edilmesi değil yapılmak istenen, yok olup gitmemesi, hak olanı hatırlatması da istenmiş. Çocukluktan öğrenciliğe, öğretmenlikten köy yaşantısına pek çok an; hak, helal, faiz, mülkiyet, millet, vatan, anne gibi kavramlarla; öğrenci evinden, öğretmenler odasına, köyden belediye binasına hikâyeyeleşip kendisini sorgulaması için tekrar çıkıyor okurun karşısına. Gerçek ve hakikat pek çok yüzüyle Hikâye Anlatmıyorum'da.

ÖYKÜ DÜNYASINDAKİ YARIŞMALAR VE ÖDÜLLER

- **GSB Bir Diriliş Öyküsü III. Gençler Arası Öykü Yarışması**

Yarışmasının Son Başvuru Tarihi:

31 Mayıs 2022

Yarışmanın Konusu: Serbest

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar:

13-25 yaş aralığındaki gençler katılabilir.

- **Ramazan Dikmen Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi:

23 Haziran 2022

Yarışmanın Konusu: Serbest

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: 16 yaş ve üzeri herkes katılabilir.

- **Atıklardan Hayal Dünyası Hikâye ve Tasarım Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi:

27 Mayıs 2022

Yarışmanın Konusu: Geri Dönüşüm

Hikayesi, Geri Dönüşüm Tasarımı

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar:

Türkiye'deki tüm İmam Hatip Liseleri ile Anadolu İmam Hatip Liseleri'nde 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenci olarak okuyanlar katılabilir.

- **AstroTech Uzay Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 20 Mayıs 2022

Yarışmanın Konusu: Uzay

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: Çözüm Eğitim Kurumlarında ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören tüm öğrenciler katılabilir.

- **Büyükannemin ve Büyükbabamın Göç Öyküsü**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi:

01 Temmuz 2022

Yarışmanın Konusu: Büyükannelerin Ve Büyükbabaların Göç Öyküsü

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar:

Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ'da öğrenim gören ortaokul ve lise öğrencileri katılabilir.

- **Ümraniye Belediyesi Geleneksel 18. Hikâye Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 27 Mayıs 2022

Yarışmanın Konusu: Serbest

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

- **Zeynep Cemali Öykü Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi: 23 Mayıs 2022

Yarışmanın Konusu: Uzay

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: Türkiye genelinde tüm 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri katılabilir.

- **Malatya Öyküleri Yarışması**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi:

6 Haziran 2022

Yarışmanın Konusu: Öykülerin konusu Malatya ile ilgili olmalıdır.

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: Her yaş ve meslek kümesinden konuya ilgi duyanlar yarışmaya katılabilir.

- **Acilin Öyküsü 2022**

Yarışmanın Son Başvuru Tarihi:

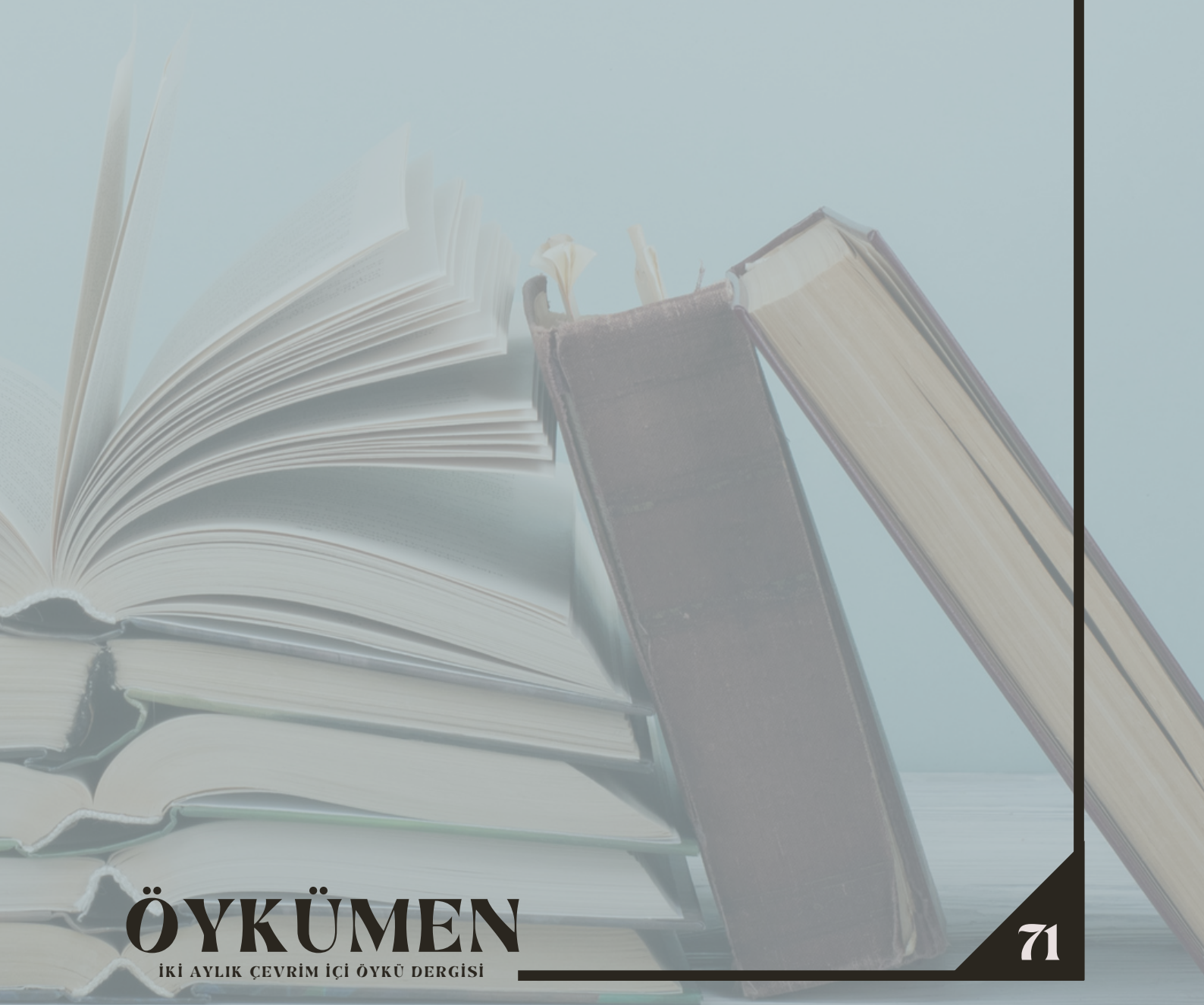
5 Haziran 2022

Yarışmanın Konusu: Acil Servis

Yarışmada Öne Çıkan Kısıtlar: İsteyen herkes katılabilir.

ÖYKÜMEN SÖZLÜK

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Rehber (Bilge Yaşlı Adam ya da Kadın):

"Bu an geldiğinde birçok öykü, kahramanın **Rehber**'liğini üstlenecek Merlınvari bir karakteri devreye sokar. Kahraman ve Rehber arasındaki ilişki, mitolojideki en yaygın temalardan ve sembolik değerleri açısından en zenginlerinden biridir. Ebeveynle çocuk, öğretmenle öğrenci, doktorla hasta ve Tanrı'yla insan arasındaki bağı simgelemektedir.

Rehber, bilge ve yaşlı bir usta (**Yıldız Savaşları**), katı bir çavuş (**Subay ve Centilmen**) ya da saçları ağarmış bir boks antrenörü (**Rocky**) olarak ortaya çıkabilir. *'The Mary Tyler Moore Show'* dizisinde bu kişi Lou Grant'tır. **Jaws**'ta köpekbalıkları hakkında her şeyi bilen Robert Shaw'un aksi karakteridir.

Rehber'in işlevi, kahramanı bilinmeyenle yüzleşmeye hazırlamaktır. Ona nasihat edebilir, büyülü aletler verebilir ya da kılavuzluk yapabilir. **Yıldız Savaşları**'nda Obi Wan, Luke'a, Güç'ün karanlık tarafıyla dövüşürken ihtiyaç duyacağı, daha önce babasına ait olan ışın kılıcını verir. **Oz Büyücüsü**'nde İyi Cadı Glinda, Dorothy'ye kılavuzluk yapar ve onu sonunda eve döndürecek kırmızı ayakkabıları

hediye eder.

Bununla birlikte Rehber ancak bir yere kadar kahramanın yanındadır. Eninde sonunda kahraman bilinmeyenle yalnız başına yüzleşmek zorundadır. Bazen Rehber'in macerayı devam ettirmek için kahramanı iteklemesi gerekir."

Yazarın Yolculuğu Senaryo ve Öykü Yazımının Sırları, Christopher Vogler, Okuyan Us Yayıncılık, s.53

Yaratıcılık:

"Yaratıcılık, 'her bireyde var olduğu kabul edilen, zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak o zamana kadar görülmeyen, yeni bir şey ortaya koymaya iten farazi yatkınlık' diye tanımlanır sözlükte. Bu genel bir tanımdır ve anlaşıldığı üzere her bireyde var olduğu kabul edilir. Bir şey yapmak, ortaya koymak, yaratmak insani bir dürtüdür, yani insan olmanın getirdiği bir oluşturmaktır. Düşünen, üreten, ortaya yeni bir şey koymaya

çalışan tek tür

insandır. Bu

bakımdan insan

hayatına giren her

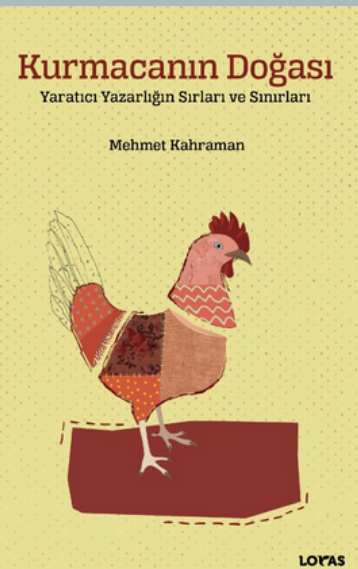
şey işlevseldir ve

onun ihtiyaçlarını

karşılarmaktadır."

Kurmacanın Doğası Yaratıcı Yazarlığın Sırları ve Sınırları,

Mehmet Kahraman, Loras Kitap, s.19

Deruhte Dergi, "*Kağıt Gemideki Yolcular*" sloganı ile 2018 Haziran ayında yayın hayatına başlayan bir e-dergidir. Başta öykü, şiir, eleştiri, deneme türleri olmak üzere pek çok türde onlarca eserle okurlarıyla buluşmuştur. Ayrıca yayımladığı eserler arasından bir seçki niteliğinde sayılabilecek ilk sayısı Mayıs 2020'de yayımlanmıştır.

Deruhte Dergi kendisini şu şekilde tanıtmaktadır;

"Deruhte Dergi, kendini içinde bulunduğu işin tamamından mesul görenlerden oluşur. Biz işin bir ucundan tutarak vicdanını rahatlatmayı başaramayanlarız! Edebiyatı umut ve kaygı ile seyrediyor ve bu kaygının diri tutulmasını umudumuz adına önemsiyoruz. Yazmayı salt 'vakit öldürme aracı' veya piyasaya(!) ürün sunma imkânı olarak görmemekte ısrar ediyoruz. Deruhte Dergi ekibi, ismiyle müsemma olmayı en büyük paye kabul eder."

"Deruhte Dergi, edebiyatı merkeze alan bir kültür-sanat dergisidir. Kültür-sanat ifadesini alelade şekilde bir boşluğu doldurması amacıyla kullanmıyoruz. 'Kültür' kelimesinin değer yüklü anlamının bilincinde ve güzelin peşinde koşmak olarak tanımlayabileceğimiz 'sanat' kelimesinin gereğini gözeterek yolumuza devam etmeye çalışıyoruz. Parçalanmışlığın, tanımsızlığın revaçta olduğu bir dönemde en azından asgari müştereklerimizi öne sürebilmenin rahatlığı içerisindeyiz. Sanat eseri; yaşadıklarımızdan ayrı, soyut bir uzayda, kendiliğinden var olmuyor. Her şeyin *meta* olarak sunulduğu günümüz tüketim ortamına *tüketilemeyen*, *güzel olanın* varlığına dair bir şeyler söylemek istiyoruz."

Deruhte Dergi'de yayımlanan eserler deruhtedergi.com adresi üzerinden okunabilir.

Deruhte Dergi'de yer almak isteyenler eserlerini deruhtedergi@gmail.com adresine gönderebilirler. Yazarlar eserlerini göndermeden önce deruhtedergi.com/eser-gonder/ adresini ziyaret edebilirler.

DERUHTE DERGİ

Kâğıt
gemideki
yolcular

deruhtedergi.com

deruhtedergi@gmail.com

twitter.com/deruhtedergi

[instagram.com/deruhtedergisi](https://www.instagram.com/deruhtedergisi)

<https://1000kitap.com/deruhte>

<https://www.facebook.com/pages/category/Literary-Arts/Deruhte-Dergi-2330012347237010/>

<https://www.youtube.com/channel/UC9O9-1WZvp-CBwsCbAM8ccg>

https://open.spotify.com/show/28OLN9SxFKxJOSb6sqf3RV?si=ocXbaPr2TNeYshQWEqb1tA&utm_source=copy-link